

Rdeči oktober

Rdeče nam je pobarval listje oktober; listje na drevju, misli, zastave. Kaj se torej ne bi spomnili tudi Velikega oktobra, velike sovjetske oktobrske revolucije, ki je s svojim zgledom vplivala na mnoge druge revolucije na svetu in tudi na našo revolucijo?

Ogromnega zgodovinskega pomena je bila ta revolucija v nekdanji zaostali Rusiji z mnogimi socialnimi krivicami, v Rusiji, ki je bila gospodarsko slabo razvita in vojaško izčrpana ob koncu prve svetovne vojne. Z genialnim odločnim in hkrati širokim zamahom je vodil to revolucijo delavcev, kmetov in vojakov leta 1917 Vladimir Iljič Lenin. Pod vodstvom boljševiske partije so zrušili prejšnjo buržoazno in fevdalno oblast ter vzpostavili na šestini zemeljske krogle diktaturo proletariata in oblast sovjetov. Bili so to dogodki ki so pretresli svet. Vzbudile so se vsakovrstne zahodne intervencije, ki pa kljub uporabi sile zoper mlado sovjetsko republiko niso uspeli. Po drugi strani je rdeči sovjetski oktober vzpodbudno odmeval tudi v drugih deželah in vzbudil tamkajšnja revolucionarna gibanja — v Nemčiji, na Madžarskem, v Mongoliji... Tudi v naših krajih je vzbudil uporniški zeleni kader, so se uprli takratni avstrijski oblasti vojaki v Boki Kotorski, v šentpeterski kasarni v Ljubljani, so izbruhnile stavke, so se oglasile manifestacije in se začeli tiskati socialistični delavski časopisi.

Oktobrska revolucija pod vodstvom Lenina je odprla novo stran v zgodovini človeštva. Vendar pa je hkrati jasno, da tudi ta revolucija ni nastala sama od sebe, da je izhajala iz prejšnjih revolucionarnih postavk Marxa in Engelsa, iz kratke, a bujne prakse Pariške komune in vseh dotedanjih človekovih uporniških vzponov, ki so težili k osvoboditvi ljudi. Jasno je tudi, da je ta sovjetska oktobrska revolucija nastala v svojih pogogih nekdanje Rusije in da je zato lahko reševala samo težke nerešene probleme tega svojega zgodovinsko družbenega okolja; reševala in rešila, pa čeprav so ta ali ona vprašanja tudi tu še ostala nerešena oziroma so posamezniki v nadaljem razvijanju sovjetske države včasih tudi skrenili z Leninove poti. Ni lahko graditi revolucijo in državo hkrati, še posebej ne državo, ki je postala vzporedno z Združenimi državami Amerike prva velesila sveta.

Socializem, ki prinaša nove pravičnejše družbene in človečanske odnose, postaja danes vse bolj zmagovita ideja vsega sveta, še posebej tudi novih osvobojenih dežel v razvoju. „Toda pot za doseg tega cilja ne more biti v vseh deželah ista, kot je bil v Veliki oktobrski revoluciji. Postavljati to vprašanje dogmatično, bi bilo nemarksistično, nedialektično; te poti imajo sicer mnogo stičnih točk, imajo jih, toda specifični pogoji in značaj notranjega razvoja v vsaki deželi opredeljuje tudi specifičnost poti za doseg resnične ljudske demokracije“, je nekoč ugotovil tovariš Tito.

Rdeče nam je pobarval listje oktober. In vzporedno ko po (Nadaljevanje na 3. strani)

POGOVOR Z GLAVNIM DIREKTORJEM EMO MIROM JANČIGAJEM

Počasi na bolje

Zaradi izgube v 3 temeljnih organizacijah je industrija EMO poslovala letos z delno izgubo, v zadnjem času pa se je položaj že precej izboljšal. K temu so največ prispevali sanacijski ukrepi in predvsem povečana prodaja.

„Zaostreni pogoji, v katerih smo se znašli po letošnjem prvem četrtletju in hkrati zaostreni ukrepi poslovanja, morajo po moji oceni sprožiti proces notranjih sprememb v odnosu do planske, proizvodne in prodajne problematike,“ je na začetku najinega pogovora poudaril glavni direktor celjskega EMO Miro Jančigaj. „Trdim, da smo imeli večje težave, kot pa bi jih morali imeti in to zaradi statičnega odnosa do vsega spleta vplivov na poslovanje, medtem ko so le-ti zahtevali nadpovprečno dinamičen odziv. Rezultati naših prizadevanj se kažejo v poslovanju, slišati pa je tudi že mnenja in trditve, da je lahko EMO, kljub svojim trenutnim slabostim, eden izmed najpomembnejših nosilcev razvoja Celja.“

Pogovor je najprej stekel o neposrednem poslovanju celotne industrije EMO in njenih temeljnih organizacij v letošnjem letu.

„EMO je prvo polletje zaključil z izgubo, s tem, da so bile nosilke izgube 3 TOZD in to Posoda, Radiatorji in Tobi. Pri vseh treh je bil glavni problem povečanje zaloga, ki so se začele kopičiti že v prvem četrtletju, pozneje pa je postal ta problem še dosti hujši.“

In kaj ste storili, da bi preprečili nadaljno vezavo sredstev v zaloge?

„Odločili smo se za poseben režim dela pod vodstvom razširjenega poslovnega odbora EMO. V njem so sodelovali vsi: samoupravni organi, družbeno-politične organizacije in vse vodstvene strukture. Rezultat različnih zaostrenih razprav so bili v zvezi s TOZD Posoda program povečanja izvoza posode in boj za večjo prodajo na domačem trgu, v TOZD Radiatorji pa so takoj ukinili dvoimensko delo pri proizvodnji Emoterm radiatorjev. Zaloge teh radiatorjev so se namreč približale že vrednosti 10 milijonov dinarjev, delavce ene izmene pa so zato prezaposlili v tovarni Kontejnerjev. Hkrati s tem ukrepom je bila izvedena tudi reorganizacija prodaje izdelkov za centralno ogrevanje, ki je že dala ugodne rezultate (zaloge so se zmanjšale za okoli polovico op. p.).



Glavni direktor Industrije EMO-Miro Jančigaj.

Za TOZD Tobi je bil izdelan program ustavitve proizvodnje vseh izdelkov, ki so jih dotlej delali na zalogo, s hkratno zahtevo, da se pospeši začeto delo na kakovostnem prestrukturiranju proizvodnega programa v tej organizaciji. Vzporedno so začeli preučevati tudi možnosti za prodajo obstoječega programa na novih tržiščih!“

Sodeč po še nepopolnih rezultatih poslovanja v tretjem četrtletju so se ti, če jih lahko imenujemo, sanacijski

čeprav so bili pogoji v tretjem četrtletju še vedno zelo zaostreni.

Kako pa bo v letošnjem zadnjem četrtletju?

Ker sem prepričan, da lahko te povečane napore zdržimo, tudi do konca decembra, predvidevam, da bomo leto zaključili pozitivno. Pri tem je pomembno tudi to, da naše možnosti na trgu še zdaleč niso optimalno izkoriščene.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dnevni red

11. SEJE SKUPŠČINE ZP ISKRA, KI BO 11. NOVEMBRA 1975

1) Poročilo o realizaciji sklepov 10. zasedanja Skupščine ZP Iskra z dne 18. 9. 1975:

— Poročilo o ukrepih za stabilizacijo gospodarjenja v ZP Iskra

Poročevalec: Edvard Delopst

— analiza vzrokov poslovanja z izgubami v I. polletju 1975 v nekaterih TOZD ZP Iskra ter ocena sanacijskih ukrepov

Poročevalec: Edvard Delopst

— poročilo o uskladitvi medsebojnih obveznosti in izdajanju akceptnih nalogov za kritje obveznosti iz medsebojnih dobav v ZP Iskra

Poročevalec: Edvard Delopst

— informacija o realizaciji planskih zadolžitvev za mesec september in ocena realizacije gospodarskega plana za leto 1975

Poročevalec: Edvard Delopst

— poročilo o izvajanju ukrepov za zagotovitev realizacije planskih predvidevanj zunanjetrgovinske dejavnosti za leto 1975

Poročevalec: Ilja Medič

— poročilo o pravnem, organizacijskem in kadrovskem stanju Iskrine zunanje trgovinske mreže

Poročevalec: Ilja Medič

2) Sklepanje o pričetku postopka za sprejem samoupravnega sporazuma o namenskem združevanju in vlaganju sredstev v projekt mikroelektronika

Poročevalec: Miloš Kobe,

3) Sklepanje o pristopu, oz. sklenitvi samoupravnega sporazuma za sejem SODOBNA ELEKTRONIKA

Poročevalec: Marjan Žmavec,

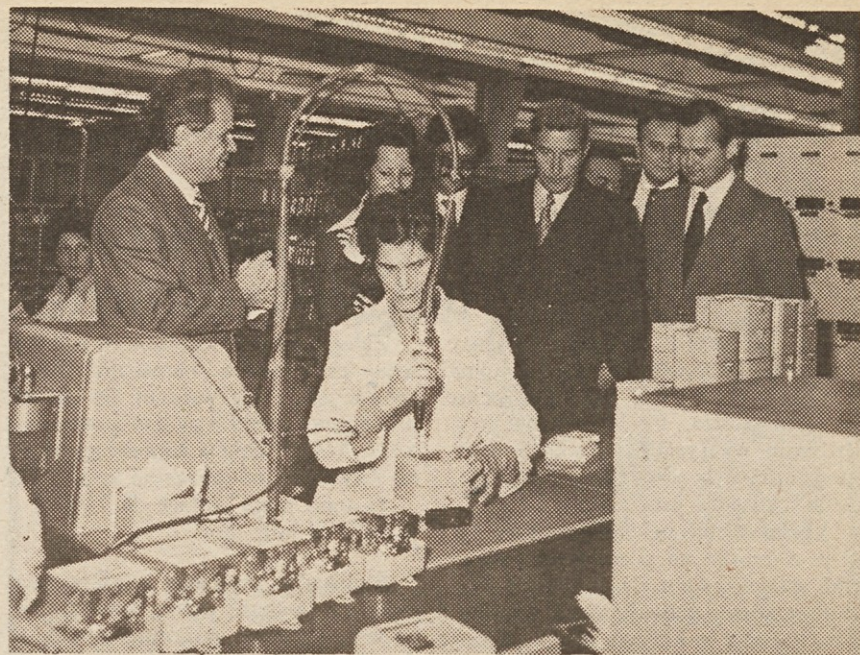
4) Sklepanje o sprejetju pravilnika znanstveno-raziskovalnega sklada,

5) Informacija o poteku sprejemanja samoupravnih splošnih aktov

Poročevalec: Bogdan Mohor,

6) Razrešitev in imenovanje v. d. odgovornega urednika glasila „Iskra“.

7) Vprašanja delegatov.



Tunizijska gospodarska delegacija si je ogledala tudi proizvodnjo števecv.

Širše sodelovanje s Tunizijo

(Ob obisku tunizijskega ministra za narodno gospodarstvo v Elektromehaniki)

V okviru beograjskega zasedanja mešane jugoslovansko-tunizijske komisije za gospodarsko sodelovanje je 30. okt. obiskala Elektromehaniko 3-članska tunizijska delegacija. Vodil jo je minister za narodno gospodarstvo AZOUZ LASRAM, spremljali pa so ga veleposlanik tunizijske republike v SFRJ TAIEB SAHBANI, svetnik v Zveznem sekretariatu za zunanje zadeve MUNTIF MILAVIĆ ter republiški sekretar za urbanizem BORIS MIKOŠ. S strani ZP Iskra so goste spremljali in sodelovali v razgovorih Jože Štajer, direktor sektorja za izvoz v dežele v razvoju pri Iskra — Commerce, Ludvik Kuhar, pomočnik glavnega direktorja Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko za področje merilno-regulacijske in stikalne tehnike, ter direktor TOZD TEN Herman Vidmar.

Gostje so si najprej z zanimanjem ogledali proizvodnjo električnih števecv in avtomatskih telefonskih central

ter izrazili vse priznanje moderni tehnologiji in organizaciji proizvodnje. Iskrini predstavniki so jih zatem seznanili z našo ponudbo v okviru mednarodne licitacije za gradnjo tovarne števecv v Tuniziji. To ponudbo so izdelali Iskrini strokovnjaki v več možnih inačicah, prilagojenih različnim stopnjam sodelovanja s tunizijsko družbo „STEG“. Omenjena tovarna bo lahko že v začetku obratovanja izdelovala 100.000 števecv letno, kasneje pa naj bi se ta proizvodnja podvojila.

Med razgovori je bilo vseskozi poudarjeno dejstvo, da je Iskra še premalo prisotna na tržiščih dežel v razvoju in to tudi tistih, ki so s kapitalom bogate. Pri tem pa se je treba zavedati, da je mednarodna konkurenca izredno ostra in da morajo biti naši izdelki konkurenčni tako glede kvalitete kot tudi cene.

Ob koncu obiska so tunizijski gostje dodali, da sta obe strani zelo zainteresirani za razširitev in poglobitev medsebojnega sodelovanja ne samo na tem področju, pač pa tudi v drugih afriških, bližnjih in srednjevzhodnih državah. Za to imata tako SFRJ kot Iskra velike možnosti, ki pa jih bo seveda treba znati dobro izkoristiti.

Viktorija Budkovič-Rayyes

Industrija elementov za elektroniko v devetih mesecih

Devet mesečni rezultati poslovanja v naši delovni organizaciji podajajo že približno sliko poslovanja v letu 1975, vsaj v gibanju nekaterih važnejših elementov poslovanja. Kljub temu, da se mednarodna gospodarska kriza omenja že pri vsakem ocenjevanju gospodarskih gibanj v delovnih organizacijah je še vedno tisti faktor, ki močno vpliva na naše poslovanje.

To krizo gospodarstva čutimo predvsem na področju izvoza naših izdelkov, kateri pa spričo njegove visoke udeležbe v skupni realizaciji odločujoče vpliva na spremembe vseh ostalih kazalcev uspeha. Vrednostno nam izvoz v devetih mesecih leta 1975 predstavlja v strukturi prodaje 20,4 %, kar je veliko manj od planiranega deleža izvoza 31,2 % in realiziranega v enakem obdobju leta 1974 28,2 %. V naravnih kazalcih nam izvoz predstavlja veliko več kot vrednostno, saj so cene naših izdelkov v izvozu za polovico in več nižje od cene na domačem trgu. Tako moramo za reali-

zacijo 100 din v izvozu proizvesti enkrat več, kot bi bilo potrebno za realizacijo 100 din na domačem trgu.

Prav to nesorazmerje nam v današnjem položaju povzroča hude težave, ki se odražajo v kazalcih drugih elementov poslovanja. Preden kritično pregledamo važnejše poslovne kazalce velja poudariti, da doseženi uspehi niso majhni v primerjavi s sorodnimi proizvodnimi organizacijami ter, da vlagamo velike napore za čim večjo izpolnitev letnega gospodarskega načrta.

Fizičnega obsega proizvodnje ne sledimo po letnem planu tako, da je sicer visoko planirana proizvodnja realizirana le s 57 %, oz. v višini obsega proizvodnje enakega obdobja leta 1974. Vzroki za tako nizko doseganje proizvodnjega plana so, kakor je že omenjeno, v zmanjšanem izvozu. Največja odstopanja zasledimo zato pri tistih TOZD, katere imajo planiran velik izvoz.

IZVRŠITEV PROIZVODNJE I-IX/1975

	R. I-IX/75 plan 1975	R. I-IX/75 R. I-IX/74
IEZE	57	98
Elektroliti	59	170
Feriti	73	101
Keramični kondenzatorji	55	86
Keramika	71	131
Kondenzatorji	57	84
Magneti	72	106
Polprevodniki	53	101
SEM	107	159
Upori	53	101
Baterije—ZMAJ	57	80

V nasprotju z obsegom proizvodnje na stroški rastejo hitreje kot bi smeli. To velja zlasti za fiksne stroške, kate-

rih višina ni ali je zelo malo odvisna od obsega proizvodnje. Zadane stabilizacije (Nadaljevanje na 2. strani)

Industrija elementov za elektroniko...

(Nadaljevanje s 1. strani)

zacijske naloge po programu stabilizacije bi morale s svojo realizacijo občutneje vplivati na omejevanje vseh vrst stroškov. Res pa je tudi, da vsebinsko zastavljeni ukrepi šele v daljšem časovnem obdobju pokažejo konkretnejše rezultate, tako da bodo rezultati vidni šele ob zaključku poslovnega leta. Če se povrnemo k stroškom, so ti realizirani s 67 % v primerjavi na letni plan, kar je veliko glede na realizacijo proizvodnje.

Večletno intenzivno zaposlovanje se je z ozirom na gospodarsko situacijo ustavilo, tako da v zadnjih mesecih opažamo padanje števila zaposlenih, kar bo v končni meri vplivalo tudi na znižanje fiksnih stroškov, ki so bili realizirani kar z 73 % glede na plan.

Nenehna rast zalog surovin in materiala, ki so v primerjavi na leto 1974 porasle za 23 %, nam veže veliko obratnih sredstev ter hkrati povzroča zastoj v proizvodnji zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Ostoječe zaloge bi po svoji višini zadoščale za 2,5 mesečno proizvodnjo, čemur pa ni tako zaradi dezsortimana materiala, slabega planiranja oziroma prepočasnega prilaganja materialnega planiranja rezultatom komercialne dejavnosti ter ukrepom, ki se nanašajo na uvoz. Le-ti

nam vseskozi povzročajo hude težave, saj moramo kljub povečanim porabam domačih materialov še vedno veliko uvažati. Posamezni TOZD znotraj podatkov za IEZE kot celoto, ki se na tem mestu obravnavajo poslujejo boljše ali slabše. Tako se vsi ti podatki, ki še sledijo nanašajo na DO kot celoto.

Zaloge gotovih izdelkov in nedovršene proizvodnje naraščajo intenzivneje od zaloga surovin ter so na primerjavo preteklega leta porasle za 53 %, konec meseca septembra pa so za 73 % višje od poprečja leta 1974. Skupno nam zaloge R-3 in R-6 vežejo 125 milj. din.

Realizacija prodanih izdelkov nam kljub vsemu kaže dobre rezultate, ki pa niso posledica zviševanja cen (le-te so v letu 1975 nespremenjene), temveč spremenjene strukture prodaje. Le-ta se je spremenila v smeri povečanja prodaje na domačem trgu, ki je za 40 % večja od enakega obdobja leta 1974.

Tako je tudi celotni dohodek v višini 538 milijonov dinarjev za 23 % večji od enakega obdobja leta 1974 ter predstavlja 68 % realizacije glede na letni plan. Ostanek dohodka v višini 24,8 milijonov dinarjev predstavlja 65 % realizacije letnega plana. Ob izboljšanju prodaje v izvozu lahko pričakujemo, da bo letna realizacija zadovoljiva, oz., da se bomo približali planiranemu ostanku dohodka.

no še sekretariat. Zadolženi so bili tudi predstavniki branž, da pripravijo poročilo o delusvojih branž in, da zagotovijo primerno udeležbo na konferenci sami.

Nadalje je sekretariat sklenil organizirati seminar, ki naj bi bil v drugi polovici januarja. Priprave nanj pa naj bi tekle vse od konference dalje.

Pod točko razno je predsednik Miloš Pavlica obvestil sekretariat o razpravah, ki so tekle okrog statusa IPS in o sestankih ožjega političnega aktivna ZP.

Mladim smo dolžni tudi pojasniti zakaj kasni začetek dela marksističnega krožka. Delo kasni iz čisto preprostega razloga, ker še niso znane teme, ki naj bi jih na tem krožku obravnavali. Te teme pa naj bi določili po osnovnih organizacijah (OO).

Sekretariat je sprejel tudi informacijo o kvizu pod naslovom „30 let svobode.“ ki ga bodo za ljubljansko področje organizirali mladi iz IC. Materiale za kviz bo priskrbel organizator, naloga predsednikov iz OO je le ta, da pripravijo 3-članske ekipe. Nekaj več o tem bomo poročali v posebnem dopisu.

Marina Glavan

Iz dela računskega centra EMO Celje

V Sloveniji sta le dva elektronska računska centra organizirana kot TOZD. Eden od njiju je tudi ERC v celjskem EMO. Podobno kot drugod v Iskri se tudi v EMO sprašujejo, kako bomo v okviru ZP dograjevali računalniški sistem.

Elektronski računski center v EMO se je pred dobrim letom dni organiziral kot TOZD in je tako postal druga tovrstna temeljna organizacija v Sloveniji, poleg TOZD ERC v škočjeloškem Alpetouru. Drugi elektronski računski centri so organizirani kot ustanove (Republiški računski center), delovne organizacije, v katerih ni TOZD. kot Iskrin CAOP, ali pa, kot skupne službe, oz. sektori.

„Eden izmed glavnih vzrokov, da smo se organizirali kot temeljna organizacija je bil ta, da so zmogljivosti našega računalnika vrste IBM 360/25 dosti večje, kot pa potrebe EMO. Zato prodajamo naše zmogljivosti tudi drugim interesentom,“ je povedal direktor te TOZD Anton Krebs.

Približno 60 % zmogljivosti ERC izkoriščajo temeljne organizacije EMO, preostalih 40 % pa odstopijo zunanjim interesentom. Slednjim prodajajo celotno obdelavo podatkov – od organizacije do same računalniške obdelave.

V računskem centru EMO je zaposlenih 29 ljudi. Samoupravno so organizirani tako, da imajo zbor delovnih ljudi kot najvišji organ v TOZD ter komisiji: za samoupravno delavsko kontrolo in medsebojna razmerja. Prek teh oblik so vsi vključeni v samoupravni proces neposrednega odločanja. To je vsekakor poseben majhne temeljne organizacije, ko so lahko vsi zaposleni hkrati tudi funkcionarji, oz. delegati po posameznih področjih.

„Skoraj vsi v naši TOZD,“ poudarja direktor Krebs, „smo zadolženi v delavskem svetu EMO, Skupščini ZP Iskra, Skupščini EKI, upravnem odboru EMO, delegirani v različne komisije v EMO itd. Pri nas praktično ni nobenega, ki ne bi imel poleg svojega osnovnega dela še kakšne druge zadolžitve.“

To, da so se organizirali kot TOZD, jim je med drugim (imajo svoj žiro račun in svojo bilanco poslovanja) omogočilo, da lahko zdaj resnično vsak delavec občuti mesto v samoupravnem procesu.

Zanimalo nas je tudi, kako sodelujejo z drugimi računskimi centri v ZP Iskra. V zvezi s tem je direktor Anton Krebs povedal: „Z računskim centrom kranjske Elektromehanike sodelujemo nadvse uspešno, to pa je tudi vse. S Centrom za avtomatsko obdelavo podatkov skorajda ne sodelujemo, vsaj ne v takšnem obsegu, kot je zamišljeno v poslovnih politikih CAOP. Imam občutek, da v združenem podjetju nekateri ne upoštevajo uspehov in stopnje, do katere so nekateri računski centri v Iskri že prišli. Prav na priznanju tega dosedanjega dela pa bi morali dograjevati nadaljnji računalniški sistem.“

L. D.

Kako poteka uresničevanje sklepov skupščine ZP Iskra

Na 11. seji skupščine ZP Iskra, ki bo 11. novembra, se bo v prvi točki dnevnega reda izvrstilo šest poročil in informacij o tem, kako so bili, oz. kako izpolnjujejo sklepe, sprejete na 10. seji skupščine ZP, 17. septembra t. l. Iz tega gradiva objavljamo danes nekaj najbolj bistvenih izveščkov, iz katerih je razvidno, kako poteka uresničevanje posameznih sklepov skupščine ZP.

UKREPI ZA STABILIZACIJO GOSPODARJENJA

Glede na letošnja gospodarska gibanja in nekatere nezadovoljive poslovne rezultate v prvi polovici letošnjega leta, so vse TOZD in OZD združenega podjetja Iskra pripravile stabilizacijske, oz. sanacijske programe, po katerih naj bi z dogovorjenimi ukrepi do konca leta izboljšale svoje poslovne dosežke.

V naslednjem navajamo, kakšne cilje zasledujemo TOZD in OZD v teh programih:

– Na področju izvoza vse DO in TOZD ugotavljajo, da realizacija na tem področju zaradi splošnega položaja na zunanjem in domačem trgu ni zadovoljiva. Zaradi stabilizacijskih ukrepov na ravni republike in zveze in zaradi nujnosti usmeritve na mednarodni trg, si organizacije zastavljajo kot najvažnejšo nalogo povečanje izvoza. Pri tem pa računajo na večje angažiranje prodajnih področij po DO in TOZD Zunanji trg pri Iskra-Commerce, kot tudi na osvajanje novih tržišč na vzhodu in v deželah v razvoju.

– Na področju uvoza nameravajo rigorozno poseči v samo planiranje predmetov dela, prehoda na domače materiale, regionalno spremembo uvoza, spremembo tehnoloških postopkov. Uvoženi materiali naj bi imeli predvsem prioriteto v proizvodnji tistih izdelkov, ki so namenjeni za izvoz.

– Na področju proizvodnje in realizacije planskih obveznosti se kaže odločnost za doseganje zastavljenih nalog s tem, da v večji meri izkoristijo obstoječe zmogljivosti.

– Izboljšanje produktivnosti je naloga, ki si jo zastavljajo vse organizacije. Doseči jo nameravajo z boljšo izrabo delovnega časa, z izboljšanjem discipline, uvedbo novih tehnoloških postopkov, kvalitetnega planiranja proizvodnega procesa, uvajanjem modernih metod dela in z ustreznjšo zasedbo delovnih mest.

– Na področju zaposlovanja se vsi zavedajo dosedanjega ekstenzivnega zaposlovanja in se v bodoče nameravajo striktno držati ekonomskih načel pri zaposlovanju, izboljšanju kadrovske strukture, uvedbi kontrole samoupravnih organov pri zaposlovanju, dodatnem izobraževanju kadrov itd.

– Stalna naloga se kaže v borbi za zmanjševanje stroškov. odpravo nepotrebnih izdatkov, boljši izkoristek notranjih odpravo nepotrebnih izdatkov, boljši izkoristek notranjih rezerv, zmanjšanje izmeta, zmanjšanje režijskih stroškov, števila nadur, itd.

– Z izboljšanjem organizacije, še posebej v skupnih službah na ravni DO, nameravajo doseči izboljšanje poslovnih rezultatov. Več organizacij izraža potrebo po boljši informiranosti, še posebej na področju zajemanja podatkov in avtomatske obdelave podatkov.

– Poseben pomen je posvečen problemu nelikvidnosti. V tem vidijo glavni vzrok za vse pogostejše izpade v proizvodnji, ki se pojavljajo v nekaterih organizacijah. Zavedajo se, da na tak položaj vpliva poleg znanih zunanjih faktorjev tudi previsoka vezava obratnih sredstev v zalozah in terjativah. Za rešitev teh notranjih problemov nameravajo analizirati obstoječe stanje, zmanjšati zaloge, odpraviti nekurantne zaloge, skrajšati proizvodni cikel, odpraviti proizvodne programe, ki jih trg ne sprejema, izboljšati planiranje in evidenco reprotomaterialov. Posebno važnost polagajo na izvajanje sklepov skupščine ZP (o medsebojni interni poravnavi obveznosti in terjatev), kakor tudi pospešeni izterjavi kupcev.

S tem v zvezi naj omenimo pripombe nekaterih TOZD glede pospeševanja prodaje nasploh. Smatrajo, da vse možnosti nove organizacijske oblike niso izkoriščene.

– Večina programov natančno določa nosilce stabilizacijskih ukrepov in roke za izvršitev. Odgovorni za izvršitev teh ukrepov so vodje posameznih služb in individualni poslovodni organi.

ANALIZA VZROKOV ZA POSLOVANJE Z IZGUBO

Po sklepu skupščine je posebna komisija z generalnim direktorjem ZP na čelu v času od 22. septembra do 8. oktobra obiskala vseh 15 TOZD, ki so v prvem polletju izkazale skupno 151 milijonov dinarjev poslovne izgube. Imenovana komisija je proučila vzroke za nastanek teh izgub in potrebne ukrepe za njihovo odpravo.

Osnovna ugotovitev komisije je, da bo 12 od skupno 15 TOZD s poslovno izgubo v prvem polletju le-to odpravila že v periodičnem obračunu za obdobje januar-september, oz. do konca I. 1975, medtem ko izgub ne bo mogoče odpraviti v TOZD ATC, TV sprejemniki in Keramični kondenzatorji, Žužemberk.

V Telekomunikacijah je vzrok za izgubo delno v se nedograjenih medsebojnih ekonomskih odnosih, oz. dohodkovnih odnosih med TOZD, nastalih iz bivše Elektromehanike. V TOZD ATC je glavni vzrok porast cen v obdobju od 1970 za 250 %, problem lastne analize obračuna proizvodnje ter problem prodajnih cen, sredstev GDK in nesorazmerje med prodajno in lastno ceno. V TOZD TEN je krivda za izgubo v nedoseganju proizvodnih in prodajnih nalog, v pomanjkanju KV delavcev (strugarji, rezkarji) in obratnih sredstev. Po stabilizacijskem programu naj bi znižali zaloge in okrepili prodajne možnosti z novimi sodelavci v prodaji in dosegli 2-3 % ostanka dohodka glede na ustvarjeni celotni dohodek. Vzroki za izgubo v TOZD Vega so v odpisih iz I. 1973, slabem doseganju cen v izvozu, preobsežnem programu za domači trg, delno pa je vplivala tudi metoda obračuna direktnih stroškov, toda določene izboljšave, kot sprememba programa, kooperacijska pogodba s firmo Zeiss in drugi ukrepi naj bi prinesli pozitiven zaključek leta.

V IEZE je glavni vzrok za izgubo TOZD Keramični kondenzatorji v pomanjkanju in odpovedovanju naročil, delno v zakasneli rekonstrukciji, nekaterih tehnoloških rešitvah in nepravčasni usmeritvi in solidnosti dobav v izvoz, nadalje pa tudi povečanje stroškov. Potrebna bo skrbna proučitev tehnologije, tržnih, zlasti izvoznih možnosti na področje SEV ter ekonomizacija elementov dohodka na obseg proizvodnje in prodaje.

Obširen sanacijski program TOZD TV Sprejemniki v Industriji široke porabe podrobno analizira vzroke za izgube. Osnovni vzrok je v slabi prodaji, s tem pa je povezano tudi nedoseganje rentabilne proizvodnje. Tu so še problemi tehnologije, oz. pocenitev proizvodnje, produktivnost, tržnost, število zaposlenih (prevelika reža), prevelike zaloge. V sanacijskem programu so v 50 točkah predlagani ukrepi, vendar bo tovarna leto zaključila z 11 milijoni izgube, medtem ko naj bi v I. 1976, ob dosedanjem izpolnjevanju sanacijskega programa poslovala pozitivno, z ostankom dohodka. Kljub temu pa bodo glede na dolgoletno prisotnost problemov slabega gospodarjenja potrebni učinkoviti in dolgoročni napori za popolno sanacijo.

V TOZD Mali zaganjalniki v Avtoelektriki je bila izguba predvidena že v gospodarskem načrtu zaradi še nizke proizvodnje in zaradi težav pri tehnologiji in čeprav je investicija formalno že zaključena, TOZD še ni v redni proizvodnji. Izgubo v višini 7.781.000 dinarjev bo pokrila DO.

TOZD Tobi, Posoda in Radiatorji v industriji EMO predvidevajo, da bodo izgubo do konca leta sanirale z ustreznimi ukrepi, povečano prodajo, preusmeritvijo proizvodnje, s povečanim izvozom na nova tržišča. Pri slednji so bili izgube krivi še odpisi, problem cen pri TRKO radiatorjih in s tem nerentabilnost tega izdelka.

Nedoseženi dohodek zaradi izpada izvoznih in uvoznih poslov in odpis terjatev so bili glavni vzroki izgub v TOZD Zunanji trg in Domači trg Iskra Commerce. Sanacijski ukrepi ob doslednem izpolnjevanju predvidevajo, da bo IC leto kljub temu zaključilo s pozitivnim finančnim rezultatom. V teh skopih vrsticah seveda ni bilo mogoče zajeti vseh dejavnikov, ki so povzročili navedene izgube v 15 TOZD ZP Iskra. Pri tem moramo upoštevati še to, da je bilo ob polletju prvič izvršeno obračunavanje po posameznih TOZD in da bo zato lahko prišlo do vrste še nerazčiščenih vprašanj in težav, ki se bodo realnejše odrazile po vzpostavitvi ustreznih ekonomskih, t. j. dohodkovnih odnosov med posameznimi TOZD in DO.

(Dalje prihodnjič)

Z zadnje seje sekretariata KK ZSMS ZP Iskra

Seja je bila v četrtek, 30. 10. 1975, ob 11. uri v sejni sobi na Prešernovi in so se je udeležili predstavniki branž Avtoelektrike, Avtomatike, Široke potrošnje in mladi iz Skupnih dejavnosti. Iz neznanih vzrokov pa se seje niso udeležili predstavniki branž Elektromehanike, Elementov in EMO.

Seji je prisostvoval tudi Janez Šilc, ki je razložil samoupravni sporazum o ustanovitvi počitniške skupnosti. Sekretariat je po živahni razpravi, ki se je razvila po izjavi Janeza Šilca, sprejel sklep, da sekretariat sprejem sporazuma podpre. S tem v zvezi zadolžuje predstavnike vseh branž, da poskrbijo za to, da bodo mladi na zborih po TOZD, ko se bo ta sporazum sprejemal aktivno sodelovali in se zanj tudi izrekli.

V nadaljevanju je Janez Šilc podal oceno o letošnji delovni akciji mladih ZP na Dugem otoku. Poudaril je uspeh brigade, tako v pogledu opravljenega dela, kot tudi v pogledu notranje organiziranosti brigade.

Poročilo o brigadi je podala tudi vodja izmene Marina Glavan in dejala, da je ta oblika združevanja mladih zelo pozitivna in koristna, saj so mladi v prostih urah izmenjevali izkušnje pri delu iz svojih organizacij. Zahvalila se je predstavnikom branž, saj so na delovno akcijo poslali zelo pridne mladince in so bile izkušnje, ki so si jih mladi pridobili, dragocen pripomoček za nadaljnje delo. Zlasti pa je pomenbno to, da se mladi ob delu spoznavajo in združujejo.

V naslednji točki dnevnega reda je tekla razprava o kadrovski problematiki. Ponovno je bilo v ospredju vprašanje zasedbe mesta predsednika KK. Končen dogovor sekretariata je, da se zaradi trenutnega položaja začasno podaljša mandat Milošu Pavlici, po predhodni obravnavi in verifikaciji predloga v vseh OO, na konferencah v le-teh pa naj se izbere potencialne kandidate za mesto predsednika in se te mladince vabi na sejo KK, da se bodo spoznavali z delom.

Sekretariat je sklenil, da bo konferenca do 10. 12. Poročilo o delu koordinacije in pa koncept programa dela pa naj bi bili pripravljeni do 20. 11., da bo o tem razpravljaj predhod-

Pomembna je organiziranost procesa samoupravnega odločanja

„Izumljam stalno nekaj novega — na mojem področju se pač prerisati nič ne da!“, je dejal Erik Vrenko, dipl. ing., ko smo ga obiskali na njegovem delovnem mestu. Hkrati pa je zasolil še dvoumno šalo, ali pa resnico o samokritiki: „Tisti, ki se sam kritizira, ponavadi noče odstopiti od svojega stališča.“ Nato pa je povsem resno nadaljeval: „Nisem slučajno prišel na to področje, saj je moj osnovni poklic tehnična fizika zelo blizu sistemski analizi in s tem tudi poslovni. Po tej poti sem, ne da bi vedel kdaj, zajadral na področje organizacije. Čeprav menim, da je organizacija posameznika eksaktna veda pa se prav tako kot mnogi drugi moram pogosto sam vpraševati, kaj je to. Odgovore na to najdem s pomočjo analogije s fiziko in kibernetiko,“ je z iskro izumitelja v očeh natančno opredelil področje svojega iskanja in že nakazal metodo, ki mu je pri reševanju problemov vselej pri roki.

Vemo, da je Iskra vstopila v novo obdobje v sistemu samoupravnega planiranja. Poleg tega pa je ta čas v javni razpravi zakon o združenem delu. Glede na to, da besedilo tega predloga v marsičem pomeni interpretacijo in podrobno opredeljevanje posameznih kategorij v ustavi, nas je zanimalo, kako odsevajo širša družbena prizadevanja na področju razvijanja organizacije samoupravljanja tudi v Iskri.

Kako bi označili sedanjost organizacije upravljanja v Iskri?

„Povedal bom čisto na kratko: če bi imeli razčiščena vsa vprašanja okrog organizacije upravljanja, bi bilo rešeno vse. Seveda moram pri tem pojasniti, da z organizacijo upravljanja razumem vse komponente poslovno upravljalnega procesa, to je celoten sistem odločanja vse od samoupravljanja do izvedbe. Vsako vprašanje moramo namreč obravnavati kot del celote, ne pa parcialno — tako je na primer pri nas s planiranjem, v čemer uvajamo novosti.“

Govorite o upravljalnem procesu, o sistemih. Ali bi hoteli biti nekoliko natančnejši?

„Če govorimo o upravljanju, moramo najprej določiti, kaj je vsebina samoupravnega odločanja in kaj odločanje v operacionalizaciji samoupravnega sprejetih planov. O tem pa naše predstave in stališča še niso povsem razčiščena. Deklarativno je delavec nosilec upravljanja, vendar pa je še v marsičem odprto vprašanje kako ustvariti v združenem delu v različnih integracijah skladen sistem upravljanja. Ustava določa, da delavec v TOZD odloča o pogojih dela in o uresničevanju svojih interesov, vendar interesi in želje so eno, stvarne možnosti njihove uresničitve so pa drugo. Prav v tem proučevanju možnosti uresničevanja interesov se kaže obsežno področje dela in afirmacije poslovnih organov in strokovnjakov.“

RDEČI OKTOBER

(Nadaljevanje s 1. strani)
izlozba razobešamo okusne lepake Ljubljanske banke z jabolki, ki v mesecu izobilja vabijo k štednji: „Prihranimo lahko takrat, kadar imamo največ“, ne smemo pozabiti tudi Leninove „Iskre“, zavedati se moramo, da je resnično in pravo izobilje za vsakogar možno samo v dosledno uresničeni socialistični revoluciji, v pogojih, v katerih vsakdo res lahko zavestno in osvobodeno čim več ustvarja; obenem pa se moramo zavedati tudi tega, da nam pri tem ne morejo pomagati nobeni drugi, tuji informbirojevski ali liberalistični recepti, ampak da moramo izhajati iz svojih lastnih pogojev in spoznanj in odločitev, še posebej pa na temelju našega delavskega samoupravljanja. V uveljavljanju take neodvisne revolucionarnosti in samoupravljalne demokracije bomo tudi najbolj pošteno zaznamovali rdeče barve Velikega in slehernega oktobra.
Mara Ovsenik

Kakšno mesto ima v tem okviru planiranje? V čem je njegova samoupravna specifičnost in kakšne so naloge strokovnjakov?

„Plan je prva faza upravljanja. Priznati moram, da nov način planiranja, ki ga šele uvajamo, še ni zaživel. V novem sistemu planiranja so bistveni usklajevalni postopki, v katerih se srečujejo želje in možnosti. Ugotavljanje resničnih možnosti je tudi resen strokovni problem in pomeni spoznavni del upravljalnega procesa. Bistvena sestavina samoupravnega sistema v planiranju je prav to, da se vsi delavci v TOZD in skupnih službah seznanimo čim bolj popolno z objektivnimi možnostmi, ki jih imamo. Smiselno je tudi, da interese pomagamo oblikovati samo v okviru realnih možnosti. Ko bomo to uresničili, bo planiranje realnejše. Sicer pa letos prvo leto poskušamo plane sprejemati na nov način.“

Kaže, da je uvajanje novega načina planiranja zapleteno?

„Prehod na nov način planiranja, ki je tudi sestavni del preobrazbe našega mišljenja oz. pristopa k planiranju je posebno kompleksna in težavna naloga še posebej v Iskri, ki ima zelo razvejano notranjo organizacijo in hkrati zelo širok proizvodni program. Sicer pa je pojav splošnejši, nov način planiranja tudi v širši družbi uvajamo prvič. Predvidevajo ga dokumenti zvezne skupščine, torej velja v zveznem merilu. Značilno za nov način planiranja je to, da usklajevalni postopki vključujejo vse plane od TOZD navzgor pa vse do federacije. Pri tem se srečujemo seveda še s težavami. Na to kažejo tudi spremembe v postopku planiranja, ki ga je predlagal izvršni svet in sprejela skupščina SRS.“

Ali je pravilno sklepati, da nov način planiranja narekuje ustava in, da to pomeni sestavni del uresničevanja njenih načel v praksi?

„Seveda, pravzaprav z novim načinom planiranja uresničujemo ustavno načelo, po katerem moramo o družbeni lastnini odločati v vzajemno odgovornosti; usklajevalni sistem pa to omogoča. Nobena TOZD ne more dokončno sprejeti svojega plana, ne da bi ga prej usklajala z drugimi. Usklajevalni postopek zagotavlja, da se družbena sredstva uporabljajo v skladu s samoupravno družbeno voljo, ne pa na osnovi grupno lastniške logike. Ustava je pred prakso; z novim načinom planiranja poizkušamo zagotoviti vsebinsko podružbljenost proizvodnih sredstev. To kaže na pomen planiranja v samoupravnem odločanju, iz česar pa izhaja, da je nujno razviti ustrezen sistem planskih postopkov. Posledice planiranja se namreč kažejo neposredno v poslovnih rezultatih.“

Ali menite, da so spoznanja, ki jih navajate, že povsem internalizirana s strani vseh strokovnjakov in vodilnih delavcev? Ali pa je še vedno čutiti staro, predustavno miselnost?

Res je, da še v marsikateri TOZD mislijo, da lahko odločajo neodvisno od drugih TOZD. Vendar to ni združljivo z družbeno naravo vsebine odločitev. Zato ne morejo biti odločitve neodvisne od drugih delavcev v združenem delu. Če bi sprejeli neodvisno odločanje, bi lahko hitro zapadli v razmere grupno lastniškega razpolaganja z družbenimi sredstvi.“

Omenjali ste poslovno-upravljalni proces. Bi nam hoteli orisati vlogo plana tudi v tem okviru?

„S tem, ko sprejememo plan, so že določene tudi vse ostale faze upravljalnega procesa. Vse ukrepe oz. ostale odločitve v poslovanju izpeljemo iz plana, bodisi da gre za kadrovske odločitve bodisi za nakup tehnologije ali pa za katerokoli drugo poslovno odločitev. Zaradi tega ne smemo pozabiti tudi na ostale faze upravljalnega procesa kot so primerjanje ostvarjanja s planom in koordinacije izvedbe ter kontrola. Krog upravljalnega procesa se zaključuje s korekturami, ki jih v plan vnesemo na podlagi ugotovitev v kontrolni fazi.“

Prav gotovo so v tem tudi določene težave? Ker gre za nova pojmovanja tako planiranja, kot poslovno uprav-

ljalnega procesa so težave verjetno tudi zaradi različnih stališč?

„Težav je več. Že to, da ni bilo posebnih pripomb na predlog in sprejetje novega načina planiranja, opozarja, da gre za novost in da bodo kritične ocene možne šele, koncem leta, ko bodo znani rezultati. Druga težava je v ločevanju obravnave srednjeročnega in kratkoročnega planiranja. Menim, da to ločevanje ni potrebno, ker gre v resnici za sklenjen proces, kajti kratkoročni plani so le operacionalizirane izpeljave iz srednjeročnega plana. Gre le za numerično konkretizacijo tega, kar smo se v srednjeročnem planu dogovorili. Lahko bi rekli, da gre le za opredeljevanje nalog poslovnim strukturam, kajti samoupravna odločitev je bila dana s srednjeročnim planom. Tako pojmovanje razmerja med srednjeročnim in kratkoročnim planiranjem lahko pomembno prispeva k večji operativnosti poslovnega sistema. Ne bi smeli razumeti samoupravnega odločanja, ki je značilno, da so vanj vključeni vsi delavci, kot oviro v poslovni operativnosti, kot nekateri namigujejo. Tudi slabosti v funkcioniranju poslovnega sistema, če jih ugotavljamo, so odraz nedodelane sistema srednjeročnega planiranja. Srednjeročne odločitve so osnova vsem drugim poslovnim odločitvam.“

Kje bi iskali odgovornost za omenjene težave in kje vidite možnosti nadaljnjega razvoja vi, kot organizator?

Če v samoupravnem odločanju ne gre vse gladko, je to vsekakor le posledica slabe organiziranosti procesa samoupravnega odločanja. Menim, da odgovornost za slabo organiziranost tudi samoupravnega odločanja kaže na neustrezno pojmovanje odgovornosti poslovnih organov. Dolžnost strokovnjakov je razvijati tak sistem poslovnega odločanja, v katerem bodo samoupravne oblike odločanja vgrajene na racionalen način, saj je tudi razvijanje samoupravnih oblik odločanja predmet planiranja, ne pa stihijska evolucija.“

In kako bi opredelili cilje v zvezi z omenjenimi prizadevanji v Iskri?

„Trenutno smo v situaciji, ko v času razprav ob predlogu zakona o združenem delu razčiščujemo možne konkretne aplikacije ustavnih načel v praksi. Naš glavni cilj je razvijati in dodelati sistem samoupravnih organizacij v skladu z razvojem samoupravnih odnosov v združenem delu. V Iskri smo pred naslednjim korakom v razvijanju samoupravnih organizacij: in sicer v tem, da bomo morali prilagoditi že sprejete samoupravne spoznanje o združevanju tolmačenjem zakona o združenem delu. To je pomembno posebej zato, ker hočemo dokazati novo kvaliteto samoupravnih organizacij poslovanja tudi v smislu njene učinkovitosti. Učinkovitost pa moramo pojmovati v tem smislu, da bomo s samoupravnim razpolaganjem z družbenimi sredstvi dosegali boljše rezultate.“

Smo v fazi uresničevanja stabilizacijskih ukrepov. Kako povezujete prizadevanja na področju razvijanja poslovno upravljalnega procesa v Iskri s tem?

„Pri podobnih družbenih akcijah, kot je na primer sedanja stabilizacijska, pogosto ugotavljamo, navadno šele na koncu, da imamo nedodelan sistem upravljalnih procesov, tako znotraj organizacij združenega dela, kot tudi širše. To dokazuje vsebina številnih stabilizacijskih sklepov, saj se nanašajo na izboljšanje upravljalnega procesa. Tu bi ponovili naslednje: tako kot dolgoročno planiramo ekonomsko poslovanje in razvoj tehnologije, moramo prav tako dolgoročno planirati razvoj upravljalnih procesov.“

Mak



Na srečanju „Mladi bratskih gradova“ je bil Martin Berce iz Elektromehanike v šahu drugi med posamezniki.

In memoriam Smiljan Pečjak



Umrli je človek, za katerim bo ostala globoka vrzel. Občutimo jo, kot da je z njim odmrli del nas samih, ker nas je oplajal, navdihoval in bodril. Tak človek je bil Smiljan Pečjak, naš sodelavec in tovariš, ki nam ga je otela prezgodnja smrt, sredi ustvarjalnosti, in ki ji občutimo skupen dolg. Iz Tržica, kjer se je rodil leta 1922, ga je pot peljala v ljubljanske šole. Študiral je pravo, ko ga je zatekla vojna vihra. Takoj se je z vsem svojim bistvom vključil v osvobodilno gibanje, v revolucionarne tokove, ki jim je ostal zvest vse svoje življenje. Niso mu bile prihranjene težke preizkušnje zaporov in koncentracijskih taborišč, vendar njegov duh ni klonil. Izkalil se je človek, poln optimizma, revolucionarne zagnanosti, ki je izgoreval v delu, ki se je brez omahovanja loteval tudi najtežavnejših nalog in jih uspešno uresničeval. Vsem, ki smo ga poznali, je bil vzgled v delu in tovarštvu.

Poliglotsko znanje jezikov, izredna komunikativnost in osebnostni šarm so bila svojstva, ki so ga popeljala v diplomatsko službo, v kateri se je uveljavil kot eden najspodobnejših mladih kadrov. Bil je član naše prve vojne misije v Italiji, nato pa ga je pot peljala v Romunijo, Francijo in Veliko Britanijo.

Njegov prihod v Iskra je pomenil neprecenljivo pridobitev za naše združeno podjetje. Pridobili smo sodelavca, ki je imel bogate izkušnje s področja mednarodnih stikov in ki je v najkrajšem času obvladal in začel oplojevati našo komercialno dejavnost. Svojo dejavnost v Iskri je začel orati ledino in utirati pota gospodarskega sodelovanja z deželami andskega pakta. Ustanovil in uveljavil je naše predstavništvo v Venezueli, položil temelje predstavništvu v Braziliji, gospodarsko sodelovanje pa v teku let razvil od skromnih trgovinskih poslov do najzahtevnejših oblik — transfera tehnologije in ustanavljanja prvih mešanih družb. Tako kot prej na političnem delu in v diplomaciji, ni bilo meja njegovi iniciativnosti in prodornosti. Vedno je znal uresničiti tudi najzahtevnejše cilje in s tem zadovoljil ne le Iskra, temveč tudi širšo družbo. Bili smo ponosni, da smo ga lahko šteli med svoje sodelavce in tovariše.

Smiljan je bil izredna osebnost, ki je obogatila slehernega človeka, ki je prišel z njo v stik. Zato njegovo prerano smrt občutimo kot nenadomestljivo izgubo za nas, njegove sodelavce, in za naše združeno podjetje. Ostal pa nam bo vzgled, ki nas bo še dolgo vzpodbujal in opogumljal.

»Mladi bratskih gradova«

(Srečanje mladih v Zemunu)

Zemun leži na desni strani obale Donave, 4 km od ustja Save. Nekdaj je bilo samostojno mesto v Sremu, danes pa je ena od šestnajstih občin Beograda, s 150.000 prebivalci. Prav v teh dneh je Zemun slavil 31. obletnico svoje osvoboditve. In tudi v teh dneh se je mladina vključila v njeno počastitev z nizom prireditev. Srečali so se mladi iz Banja Luke, Hercegnovega, Kranja, Bitole ter Osijeka. Srečanje je potekalo pod nazivom „Mladi bratskih gradova“. Iz vsakega teh bratskih mest je pripotovalo 14 mladincev, od katerih je bil po eden slikar, pesnik, izvajalec resne glasbe, amater umetniške fotografije, mladinec, angažiran v akciji „Mladi delavec samoupravljalcev“, mladinec, aktiven pri mladinskem tisku, ekipa treh šahistov kot tudi tričlanska ekipa igralcev namiznega tenisa. V kranjski skupini smo bili tudi trije Iskraši.

Najprej nam je zaželel dobrodoščilo predsednik OK ZSM Zemun Goran Galečič. Poudaril je, da je v skupnih občinskih organizacij ZSM tako sodelovanje potrebno še razširiti in da se s takimi oblikami aktivnosti ohranjajo najvišje vrednote socialistične revolucije — bratstvo in enotnost

narodov in narodnosti SFRJ ter pospešuje uresničevanje naše socialistične izgradnje. Po pozdravu predsednika OK ZSMS Kranj Cirila Šitarja nam je sekretar zveze vojnih starešin Zemuna pokazal diapozitive z mladinskih akcij na Sutjeski in Savi.

Naslednja dva dneva se je zvrstil niz prireditev, tako da je bil program kar prenatrpan. Med njimi naj omenim otvoritev foto-razstave na temo „Moje mesto“, kjer sem sodeloval tudi jaz s svojimi fotografijami Kranja in Iskre ter razstavo mladinskih brigadirskih priznanj v športnem domu mladine in pionirjev „Pinki“. Na likovni razstavi v galeriji vojnega letalstva je razstavljal tudi naš slikar Stane Žerko. Glasbeno srečanje je potekalo v glasbeni šoli „Kosta Mihajlovič“. Takšna srečanja so potekala tudi v Domu slepih in v I. zemunski gimnaziji.

Kranjska ekipa je v športnem delu prireditev v namiznem tenisu zasedla drugo mesto, prav tako tudi naši šahisti. Naša predstavica Marta Oblak pa je v šahovski simultanki remizirala z Ivkovim.

V prostem času smo si ogledali nekaj tovarn, ustanov ter staro jedro Zemuna. Udeležili smo se tudi polaganja venca pred spomenik osvoboditeljev Zemuna. Ob odhodu so se rodile ideje za tesnejše sodelovanje med pobratenimi mesti na različnih področjih, n. pr. pri izmenjavi mladinskih informativno-političnih listov ter drugih publikacij, informacij med bratskimi mesti ter sodelovanju na kulturnem, športnem in tehničnem področju. Sprožena je bila tudi zamisel o ustanovitvi mladinske delovne brigade „Mladi bratskih mest“. Brigada bo ustanovljena v I. 1976 na delovni akciji „Sava 76“ v Zagrebu in na Kozjanskem.

Vsi udeleženci smo bili zadovoljni z organizacijo in gostoljubnostjo gostiteljev. Naslednje leto v aprilu bo gostitelj enakih prireditev OK ZSM Osijek, I. 1980 v maju pa Kranj.

Silvo Sladič

Kakšen naj bo napredek

(Ob razgovorih predsednika skupščine SR Slovenije dr. Marjana Breclja s predstavniki občine Kranj – Prvenstvene naloge pri srednjeročnem razvoju Kranja – Kako daleč smo prišli pri uveljavljanju delegatskega sistema?)

27. oktobra so obiskali kranjsko občino predstavniki skupščine SRS, ki jih je vodil predsednik skupščine dr. Marjan Breclj. Pred sprejetjem dogovora o družbenem planu SRS za obdobje 1976-80, ki ga bo sprejela republiška skupščina novembra letos, so se želeli seznaniti z razvojnimi načrti kranjske občine za to obdobje. Predsednik IS skupščine občine Kranj Franc Šifkovič je v tej zvezi poudaril, da se v občini že daljši čas trudimo za vsesplošen napredek in razvoj občine, pri čemer so bile od letošnje pomladi naprej v ospredju predvsem naslednje naloge: zagotavljanje ustavnih sprememb in hkrati s tem uveljavljanje združenega dela, usklajevanje ekonomskih odnosov s tujino, umirjanje prevelike rasti zaposlovanja ob hkratnem dvigu produktivnosti že zaposlenih, pospeševanje terciarnih dejavnosti ter intenzivnejša urbanizacija (glede na večji red in varčnost pri prometu z zemljišči) ter sklenitev družbenega dogovora o gradnji vzgojno-varstvenih in rekreacijskih objektov. Po njegovih besedah pa bo prav v prihodnjih petih letih treba dati izjemen poudarek predvsem ekonomskim odnosom s tujino. Vsaka nadaljnja rast v vseh večjih OZD je namreč pogojena s čim hitrejšim porastom izvoza industrijskih izdelkov. Tudi večji del uvoza surovin in repromaterialov že uspešno pokriva z domačo nabavo. Nadalje bo treba sistemsko rešiti vprašanje investicij v vzgojno-varstvene in izobraževalne ustanove, za kar je v kranjski občini velik interes. S tem v zvezi pričakujemo tudi oprostitev plačevanja obveznega 50 % pologa pri gradnji omenjenih objektov, saj po nepotrebnem zavira nujno razširitev vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Na vprašanje, kakšna je orientacija občine glede reprodukcijskih kompleksov (energetike, hrane, bilance, izvoza in nerazvitih predelov) je tov. Šifkovič odgovoril, naj bi družbeni načrt slonel na samoupravnih sporazumih v okviru teh kompleksov, vendar slednji kasnijo.

KJE SMO Z DELEGATSKIM SISTEMOM

Na omenjenem srečanju je bilo nato govora o uveljavljanju delegatskega sistema v kranjski občini. Ugotovljeno je bilo, da pomeni delegatski sistem velik korak naprej od nekdanjega odborniškega oziroma poslanskega sistema. Glede na možnosti, ki jih delegatski sistem nudi, pa smo vendarle šele na začetku poti.

Kot osnovne probleme pri tem je predsednik skupščine občine Kranj Tone Volčič navedel naslednje: zaznavna je občasna prevelika odsotnost delegatov zasedanj, premajhna pa je tudi povezanost slednjih z zbori delovnih ljudi. Odnos družbenopolitičnih organizacij do teh vprašanj se mora izboljšati kakor tudi njihovo dejansko sodelovanje pri tem. V vseh primerih bo treba zagotoviti, da bodo delovni ljudje o bistvenih stvareh seznanjeni pred odločanjem, ne pa da so ponekod še kar prepušteni sami sebi in lastni iznajdljivosti. Zaradi pogoste časovne stiske je bilo težko usklajevati tudi delo občinske z republiško skupščino, saj je bila sedaj edina uveljavljena oblika le delo skupin delegatov. Vendar pa po opravljeni analizi dela občinske skupščine in delegacij prevladuje pozitivna ocena, saj je odnos delovnih ljudi do omenjenih vprašanj v celoti pozitiven.

IN STALIŠČA DELOVNIH LJUDI ISKRE — ELEKTROMECHANIKE?

Stališča delegatov kranjskih TOZD Iskre — Elektromehanike v zvezi s predvidenim dogovorom so bila po usklajevalnem sestanku za zasedanje delegatov zbora združenega dela Občinske skupščine Kranj naslednja:

Eden izmed napisanih ciljev družbenega razvoja, da je treba zagotoviti pogoje za oblikovanje učinkovitega družbeno-informacijskega sistema, bi moral biti bolj konkretno opredeljen v obliki nalog. Kljub velikemu napredku v sistemu samoupravljanja je še vedno vrsta težav čisto praktične narave, ki

onemogočajo celovito delovanje delegatskega sistema in ki bi jih bilo možno hitreje odpravljati z boljšim informacijskim sistemom. To je posebej pomembno v pogojih, ko se predvsem od združenega dela pričakuje vzpostavitev t. i. „permanentne stabilizacije“.

Cilj o hitrejši rasti družbenega standarda od osebne potrošnje je v današnji stopnji razvoja sprejemljiv globalni cilj. Ni pa razvidno iz dokumenta — vsaj v konkretnih nalogah tega ni zaslediti — kako sistemsko preprečiti razlike v življenjskem standardu tam, kjer to ni v nikakršni zvezi z gibanjem produktivnosti dela.

Selektivni odnos do vseh tistih aktivnosti, ki bodo najbolj neposredno prispevale k krepitvi gospodarstva, je našel dokajšen odraz v programiranih nalogah gospodarskega razvoja. Vendar pa obstaja bojazen, da bo odsotnost programa dolgoročnega razvoja pripeljala do tega, da bodo tudi v naslednjih letih sprejemani hitri in nepremišljeni, predvsem pa neselektivni gospodarski ukrepi. Taka bojazen je utemeljena v letošnjih, po hitrih postopkih sprejetih korektivnih ukrepih, pri čemer je bila močno prizadeta naša delovna organizacija v celoti, posebej pa še nekatere temeljne organizacije.

Še nekaj glede samih nalog v zvezi s pogoji življenja in dela delovnih ljudi:

Delegati temeljnih organizacij Iskre Elektromehanike menijo, da so predvidene višje stopnje rasti družbenega standarda pogojno sprejemljive. Obstaja namreč bojazen, da bi utegnili kakršnakoli hitrejša rast od dosedanje zmanjševati možnosti za hitrejšo rast proizvodnje, torej bi se osiromašila baza za dvig družbenega standarda. Stopnja rasti realnega brutto OD, kjer se predvideva letna rast od dosedanje povprečne 0,5 na 4,7 %, je pretirana, saj družba ne bi prenesla takega skoka, pri čemer spet izhajamo iz pogojno gledane rasti proizvodnje. Ta je sprejemljiva, če bodo izpolnjeni tudi vsi pogoji.

V zvezi z vzgojo in izobraževanjem menimo, da je interes združenega dela za občutno povečanje obsega in kvalitete rednega izobraževanja, zlasti pa še za stalno strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje. Ta drugi del, ki se odvija pretežno v delovnih organizacijah in ki naj bi bil najtesneje povezan z vsekongretno funkcijo v delovnem procesu, je še nerazvit ter družbeno še ni dovolj izpostavljen. Zato ga je treba definirati in mu dati ustrezen poudarek tudi v tem dokumentu v sklopu nalog gospodarskega razvoja.

V dokumentu ni omenjena problematika varstva pri delu, ki skupaj z zdravstvenim varstvom predstavlja pomembno dejavnost za ohranitev zdravstvenih sposobnosti delavcev v vsej delovni in življenjski dobi. Pomen in naloge varstva pri delu morajo najti svoj izraz v konkretnih nalogah za zmanjšanje poškodb in zdravstvenih okvar v naslednjem srednjeročnem obdobju, pri zdravstvenem varstvu pa naj se precizneje opredeli poudarjena preventivna dejavnost.

V zvezi z varstvom in vzgojo otrok je treba opredeliti predvidene in napovedane spremembe v sistemu zaposlovanja in zavarovanja žena, kar je v interesu kolektivov s pomembnim deležem delavk.

Branžna organizacija Iskra Elektromehanika ima dokaj usklajene kazalce srednjeročnega razvoja z onimi, ki so podani v osnutku dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976 — 1980. S temeljnimi organizacijami, ki v svojih željah in predvidevanjih še odstopajo od skupne usmeritve, se izvaja usklajevanje.

Predvidena povprečna stopnja rasti proizvodnje 10,1 % še ni dokončna. Če taka pa pomeni — glede na dosedanje trende — veliko bolj umirjeno rast proizvodnje. Tak tempo rasti proizvodnje sloni na nadaljnji izbiri vseh vrst rezerv, na dodatnih investicijah in na spoznanju nujnosti, da se na področju elektronske industrije dohiteva razvoj v svetu, kar je v skladu z dosedanjimi občinsko in republiško politiko. Umirjena rast proizvodnje (okrog 10 % letno) je za našo delovno organizacijo tista raven, ki jo bomo

lahko dosegli predvsem z močno povečanimi lastnimi sredstvi. V tem je verjetno najpomembnejša sprememba glede na dosedanje značilnosti naše proizvodnje, ko je bil potreben velik delež kreditnih obratnih sredstev prav zaradi prehitrega tempa rasti proizvodnje in tudi zaostajanja izterjevanja v današnjih pogojih splošne nelikvidnosti.

Glede rasti zaposlovanja smo prav letos v večini TOZD spoznali, da ni možno razvoja in proizvodnje bazirati na ekstenzivnem zaposlovanju, ne da bi bil bistveno prizadet življenjski in družbeni standard delavcev. Zato se bodo usklajevanja želja z realnimi možnostmi še nadaljevala. Letošnje prvo polletje, ko smo število zaposlenih celo zmanjšali, kaže, da so taka pričakovanja realna.

Realni bruto osebni dohodki se bodo v skladu z našo srednjeročno orientacijo gibal v skladu s predvidenimi dvigovanji življenjskega standarda. Vsekakor pa bomo lahko dosegali povprečno letno stopnjo, ki bo manjša od predvidene v dokumentu (4,7 %) in se bo gibala nekaj nad 4 %.

Nekoliko večja predvidena stopnja ostanka dohodka od programiranega v dokumentu je glede na konjunkturo elektronske industrije po naši oceni sprejemljiva. S tako akumulativnostjo pa bo možna tudi predvidena rast investicij v naši delovni organizaciji.

V splošnem delegati Iskre Elektromehanike ugotavljamo, da so temelji v osnutku dogovora o družbenem planu za naslednje srednjeročno obdobje za našo delovno organizacijo pretežno sprejemljivi. Pri doseganju posameznih stopenj razvoja pa bodo pomembno vlogo seveda igrali tudi od naše politike in od našega prizadevanja neodvisni širši družbeni pogoji.

Priredila:
VIKTORIJA BUDKOVIČ — RAYYES



Pred nedavnim so se v Elektromehaniki sodelavci poslovili od treh dolgoletnih sodelavcev: 1. REZIJE ČANDER (TOZD Števec, 16 let), 2. Milke Gale (TOZD TEA, 23 let) in 3. Evalde Novinec (Poskusna proizvodnja, 28 let), z lepimi spominskimi darili in najboljšimi željami za zdravje in zadovoljstvo v zasluženem pokoju.

Počasi na bolje

(Nadaljevanje s 1. strani)

ukrepi kar dobro obnesli. Kaj menite o tem?

„V mesecih julij, avgust in september se je občutno povečala prodaja posode in radiatorjev, v Tohiju pa kljub ukrepom za delno ustavitev proizvodnje in njeno preusmeritev, rezultati še vedno niso zadovoljivi.“

V zvezi z izgubami, naj poudarim, da zame ni odločujoča absolutna vrednost izgube, ki se bo po vsej verjetnosti še vedno pokazala, pač pa gibanje, ki kaže pozitivno usmeritev,

Kakšne načrte ima vaš kolektiv za prihodnje leto?

„Izdelani obseg poslovanja za leto 1976 predvideva realno možnost, da prebijemo milijardo dinarjev realizacije ob večjem dohodku kot letos. Ob tem se zavedamo, da bo tako glede prodaje izdelkov kot nabave repromateriala prihodnje leto težje kot letos. Zato bomo morali dinamične akcije, ki smo jih izvajali letos, še okrepiti in pospešiti, in to na osnovi letošnjih izkušenj.“

Optimizem iz moje izjave temelji ravno na tem, da smo bili (pred meseci) v hudih težavah, ki pa smo jih prebrodili s pomočjo različnih akcij. Le-te so terjale izjemne napore, pri tem pa je najpomembnejše to, da smo si nabrali neprecenljive izkušnje za delo v hudih pogojih.“

Spregovorila sva že o problemih, s katerimi se je v minulem devetmesečnem obdobju srečevala Industrija EMO, verjetno pa so zaloge glavni problem?

„Seveda so. Nakopičile so se v glavnem zaradi motenj na trgu ter nekoliko tudi zaradi neusposobljenosti, da takšne motnje predvidevamo in se nanje pripravimo. Zaloge so bile nekoliko večje tudi zaradi odločitve, da ne dovolimo fiktivne prodaje, s čimer smo se izognili povečanju terjatev.“

In kaj bi morali narediti, da bi se izognili zalogam?

„Glavni problem v EMO je postavititi dinamični odnos med prodajo in proizvodnjo v okviru operativnega plana, prvenstveno s stališča tržnih možnosti. Z uspostavitvijo takšnega odnosa in upoštevanjem poslovnih ciljev lahko premostimo težave s področja zalog, terjatev in drugih spremljajočih problemov.“

Kaj pa izvoz?

„V zvezi z izvozom si upam trditi, da so možnosti še odprte, vendar se bomo morali stalno usposabljanje za vodenje celovitejših in zahtevnejših poslov. Izvažati moramo, saj smo konec koncev vezani tudi na uvoz določenih materialov.“

Bi spregovorili nekaj besed o produktivnosti v vašem kolektivu?

„Zaradi povečanih zalog in selektivnega omejevanja proizvodnje se je pojavila tudi stagnacija v produktivnosti. Mislim pa, da je to le začasen pojav, saj smo vse sile vrgli na intenziviranje tehnoloških procesov in zagotovitev dinamičnega planiranja. Med drugim smo zaustavili tudi dodatno ekstenzivno zaposlovanje.“

Lansko leto smo v Jugoslaviji razglasili za leto kakovosti, letošnje pa za leto inovacij. Sta ti dve akciji kaj vplivali na delo v EMO?

„Kakovost je še vedno odmaknjena od tiste ravni, ki bi jo morali in smo jo sposobni doseči. Zaostretev tržnih pogojev daje tudi osnovni impulz načrtnemu boju za dvig kakovosti. Na posameznih področjih so rezultati že opazni, vendar nam posamezni sporodljaji še vedno kvarijo celoto.“

Glede inventivne dejavnosti lahko poudarim, da je pri nas priznana in uveljavljena, kar kažejo tudi sami rezultati. Mislimo, da bo treba načela inventivne dejavnosti razširiti na vsa področja dela, hkrati pa sem globoko prepričan v to, da se z inovatorstvom ne bi smeli ukvarjati le zaradi neposredne finančne nagrade, temveč naj bi bilo to načelo vseskozi prisotno v našem vsakdanjem delu.

Lado Drobež

Razvoj do integriranih vezij

Uvedba tranzistorja leta 1948 je sprožila v elektroniki proces miniaturizacije, ki še ni zaključen.

V tem obdobju so se izmere elektronskih vezij vsakih pet let zmanjšale 10-krat oz. od 1946 do 1970 skupaj približno 100.000-krat. Še leta 1960 je vsak elektronski sestavni del zavzel približno 1 cm², leta 1970 je bilo mogoče na isto površino razvrstiti 10.000 sestavnih delov. Tak razvoj seveda ni bil mogoč s klasičnimi posamičnimi (diskretnimi) sestavnimi deli.

Za klasične elemente je značilno, da sestavljajo različne elemente (upore, kondenzatorje, elektrone, tuljave) specifične kombinacije materialov (keramika—ogljik—izolanti, izolacijska folija — kovinska folija itd.), vsaka izmed teh kombinacij pa zahteva bistveno različno tehnologijo izdelave elementa.

Klasične elemente je treba seveda povezovati v sisteme, pri čemer se pokazuje problem povezave in problem zanesljivosti. V majhnem radarju je prav toliko povezav, kot v veliki rafineriji nafte: radar le občasno pregleda tehnik, rafinerijo neprestano vzdržuje nekaj deset strokovnjakov; radar stane nekaj deset tisoč dinarjev, rafinerija nekaj deset milijonov dinarjev. Učinkovitejša in zanesljivejša povezovanje elementov v sisteme bi bilo mogoče samo, če bi pretežni del sicer različnih elementov v sistemu mogli izdelati po enotni tehnologiji.

Tranzistor je bil prvi element, kjer je nastalo fizično zlitje različnih materialov v enotno strukturo. Problem povezave je seveda ostal, povezave pa pomenijo stroške, težave z zanesljivostjo in počasnejše delovanje sistema zaradi zakasnitev v vezjih.

Naslednja stopnja je bilo povezovanje posamičnih (diskretnih) elementov v standardna modularna vezja, običajno ploščice tiskanih vezij s konektorji. Standardna modularna

(Nadaljevanje na 5. strani)

Blišč in beda ob Bosporju

Na tisoče svetlikajočih se lučk je žarelo pod nebo, ko smo se z letalom spuščali proti Carigradu. Po njihovem času, ki je za dve uri pred nami, je bilo že preko polnoči. Kljub temu je bilo vse razsvetljeno in tudi v silhueti noči je bilo mesto veličastno. Ko pa je trge in ulice, mostove in hiše razprostrte ob Bosporju, pobelil dan, se je zdelo še večje. Toda dan je odkril marsikaj drugega: ne le, da je stara, opuščena prestolnica na prepihu Vzhoda in Zahoda še danes polna vrvenja, ljudi, trgovcev, tiristov, ampak da se tod srečujeta tudi blišč in beda. Kot smo na istem koraku naleteli na preteklost in prihodnost, tako smo kot radovedneži za dva dni v isti sapi požirali z očmi neverjetno bogastvo in njih zaprepasčujočo revščino.

Hotel, v katerem smo prenočevali, je bil visoke b kategorije, toda kljub oznaki smo imeli v rjuhi le globoko luknjo, ki se nam je

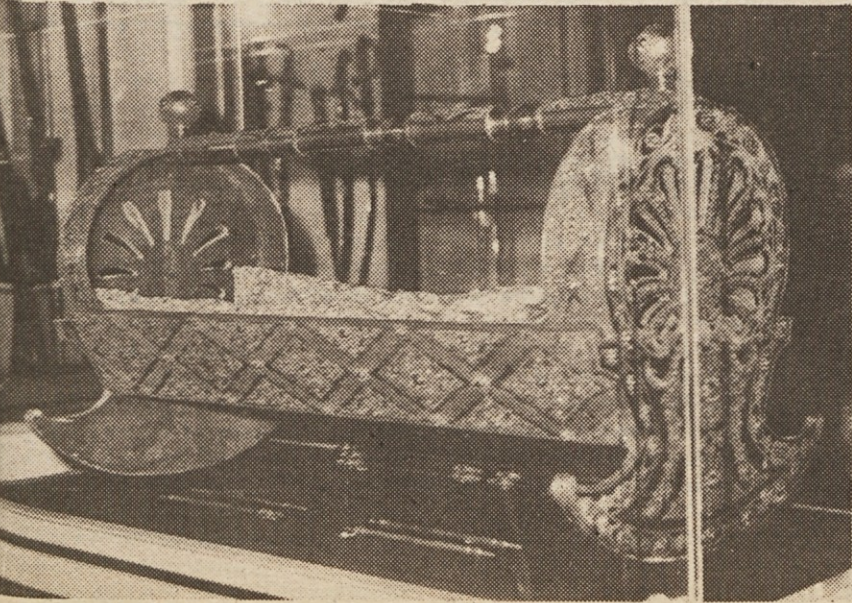


Obelisk iz Egipta in minaret Modre mošeje.

pri slehernem obratu v postelji vselej nerodno zataknila. Sicer pa nas je že navsezgodaj prebudil pojoči glas hodže, ki je vabil z minareta k molitvi. Velik je Alah in vsaka dežela ima svojega preroka. Nad hrano smo prvi dan malce zagodrnjali, ko pa smo izvedeli, da imajo v Turčiji prav tedaj ramazan, post, po katerem odrasel človek ne sme od sončnega vzhoda do zahoda za učiti ničesar, smo se nekako sprijaznili tudi z mačehovsko rezanimi obroki. Še več: z ogledovanjem njihovih prelepih mošej in dvorskih zakladnic čez dan in trebušnega plesa zvečer smo postali za dva dni sploh Turkom precej podobni.

„Mesto, ki so ga davno nekoč pozidali Megarci in imenovali po svojem voditelju Bysasu, se je kmalu razvilo v eno najbolj cvetočih mest starega veka. Rimski cesar Severus ga je v 2. stoletju porušil, cesar Konstantin pa znova postavil in leta 330 povzdignil celo v prestolnico vzhodnega dela svoje države. Toda grški orientalski in rimski del mest sta propadla. V mesto so se zaletavali Goti, Perzijci, Avari, Benečani, križarji, Rusi...“, nam je z okroglim obrazom, s katerega sta se svetili dve črnemu oglju podobni očesci, sveto privzdignjeno razlagal zgodovino mladi turistični vodič. To, da je moralo mesto ob Bosporju, na vratih med Evropo in Azijo, kloniti končno pred osmanskimi zavojevalci, je zamljal. Poudaril je le dejstvo: „Mesto je končno postalo turško in turško je tudi še danes.“

To prepletanje civilizacij smo najbolj opazili prav v njihovih svetiščih, ki so nam jih seveda razkazali, predvsem kot kulturno zgodovinske znamenitosti. Vsa mogočna je bila Hagia Sofia, stavba, ki so jo postavili v 6. stoletju na čast bizanskem despotu Justinianu, ki pa je pri vsej svoji bizantinski notranjščini na zunaj s svojo veliko kupolo in štirimi minareti videti kot pristna muslimanska mošeja; kako zgodovina večkrat spreminja ljudi in kako ljudje spreminjajo zgodovino! In kot je pod enim obokom še vedno ždel na kršatem prestolu Kristus z ozadjem zlatih mozaičnih kamenčkov, z nogami ob klečečem prosilcu, tako so bile stene na drugi strani pobeljene in obložene s ploščami, na katerih so bili izpisani izreki iz korana. In medtem ko je vodič najbolj vneto govoril o sedežih, na katerih so sedeli sultani, si nisem mogla kaj, da ne bi raje



Zlata zibelka, okrašena z dragulji.

pomislila na šolsko čtivo iz gimnazije na Finžgarjev roman Pod sovobodnim soncem, na Iztoka in Ljubino, ki sta tudi kljubovala Bizancu.

Skoraj pravilčno lepa se je v soncu, ki je lilo skozi 260 kristalnih oken, predstavila takojimenovana Modra ali Ahmedova mošeja, znotraj vsa obložena z modrim in zelenim marmorjem.

„Sultan je do svoje lože lahko prispel s konjem, se je pohvalil vodič že, ko smo bili na cesti in smo se morali zogniti gostemu cestnemu prometu. Poplava velikih, bencinsko potratnih avtomobilov, takih, kakršnih zlepa ne najdeš niti na Elizejskih poljanah v Parizu, je mimogrede potrjevalo to, kar so trobili ilegalni lepaki, ki so nam jih zataknili za brisalce avtobusa pripadniki neke turške mladinske organizacije: „Nočemo več ameriškega gospodovanja!“

Muhe so lazile po glavi napol izstradanega zgrbljenega starca, ki je ležal zvit v dve gubi zadaj za vodnjakom nemškega cesarja Viljema. Le po čem se lahko temu svetu bolj približamo — sem razmišljala, ko smo si ogledovali mošejo sultana Sulejmana, baje največjo in najbolj antično izmed vseh in preden sem govorila s carigrajskim predstavnikom Iskre: Ali smo jim lahko zanimivi, kot Nemci s svojo tehniko, tehnologijo, preciznimi izdelki? Ali pa smo si nehoti po težki preteklosti postali podobni v nekem balkanstvu?

„Čuj, seko“, so me nagovorile blizu Sulejmanove mošeje tri starejše debele Turkinje v srbohrvaščini in me kar na trgu hotele zasnobiti za svojega sina oz. nečaka. „Pa kaj če si Slovenka, nič zato; videti si okroglasta kot Bosanka, v redu boš,“ se kar niso pustile odgnati.

Da pa je ženska, še posebej Evropejka in zlasti plavalasa, za Turke pravo tržno blago, smo opazili med našim sprehajanjem po ulicah. Vodič sam ni zamudil priložnosti, da nam je poleg... „največjega“ mostu čez Bospor, preko katerega gre dnevno ničkoliko avtomobilov, med prvimi znamenitostmi mesta pokazal ulico, kjer vsak



Istanbul: Modra mošeja in vodomet cesarja Vilhelma II.



Bagdadski kiosk.

večer cvete najstarejša obrt. Tu stoje dekleta od 17. pa tja do 70. leta.

Sploh sem opazila, da je že od nekdaj in tudi danes še v noši zapisano, da moški trguje in da je ženska predmet trgovine. V dolgih zaporednjih so se vrstile trgovine in obrtne delavnice na čaršiji, na Grand. bazarju; vsi moški so bili oblečeni nekam gospodsko resnobno črno, ženske pa so sijale v okrasnih, obšitih in barvah. Nad 4000 izkušenih trgovcev z zlatom se peča tu z zlatarskim rokodelstvom. Med zlatimi svečniki, stojali, posodami, krožniki in verižicami so se kopčili tudi predmeti iz usnja, alabastra in oniksa, so svetile pritajene svetilke, so se razgrinjale mehke starinske preproge. „Koliko?“ „Dvesto!“, „Ne, sto“, se je začelo in končno je trgovec med barantanjem popustil na petdeset. Obratno, pa je bilo s potepinskimi dečki na cesti. Kar vsiljivo proseče so ponujali preproste usnjene pasove po dva dinarja. Ko pa so jih nekateri kupili in plačali kupnino, so kar na lepem začeli kričati: „Ne dva ampak tri dinarje!“

Nehote mi je spet prišla na misel strgana rjuha v hotelu, ko smo stopili pred dragoceno posteljo v sultanski rezidenci Topkapy. Dih mi je zastajal, ko sem strmela v 300 kg teži sultanski prestol iz suhega zlata, pa v dragulje in orožje, posuto z briljanti, v velikanski zeleni smaragd, ki je bil nekoč glavni junak nekega filma, v miniaturno okrašeni porcelan, mozaike in slike po stenah. V prekrasem zelenem parku je šumel vodomet, tako kot tedaj, ko se je še tu sprehajalo 300 sultanovih žena, ki so se morale vse okopati v mleku, predno so stopile pred gospodarja. Nam je ob žuborenju vode v bazenčku in pripovedovanju o vsem tem haremskem raju postalo v grlu seveda še bolj suho in za kozarec sveže radenske bi dali tudi pol dvorskega vrta. „Tu je med državniškimi obiskom bival tudi predsednik Tito“, so se hvalili Turki; še posebej pa so povedali v kateri postelji je v dvorcu Topkapy spal njihov Atatürk, utemeljitelj moderne Turčije. In vendar, ne glede na Atatürkove reforme smo v Carigradu srečevali še ničkoliko žensk s feredžo na obrazu.

Koliko stvari smo videli le bežno ali smo jih spregledali! Konjski trg, ostanek kamni-

RAZVOJ DO INTEGRIRANIH VEZIJI

(Nadaljevanje s 4. strani)

vezja so omogočala začetek razvoja elektronskih računalnikov. Problem povezav se je začasno zmanjšal in reducirjal na povezovanje modularnih vezij namesto povezovanja elementov. Z naraščajočo kompleksnostjo elektronskih naprav se je problem povezav spet zaostрил.

Tako je v petdesetih letih nastala zamisel o mikroelektroniki. Pionirsko delo na tem področju sta opravili firmi Texas Instruments in Fairchild Semiconductor v ZDA. Zamisel je bila preprosta — na silicijevih ploščicah naj bi ne bili več samo posamični tranzistorji, temveč polprevodniki, upori, kondenzatorji in vse medsebojne povezave. Pri Texas Instruments so skušali rešiti problem povezav tako, da so posamezne elemente na ploščici povezovali s tankimi zlatimi žicami, pri Fairchildu so razvili planarno tehnologijo: preko elementov so napolnili plast aluminija, potem pa s selektivnim jedkanjem izdelali dvodimenzionalno vezje.

Od teh začetkov do danes se je tehnologija integriranih vezij razrasla v izredno razvejano in zahtevno disciplino, ki je v zadnjih letih dosegla vrhunec v MOS (Metal Oxide Semiconductor) tehnologiji. Slednja omogoča izdelavo izredno gostih in sorazmerno cenenih integriranih vezij.

Po obliki danes najbolj grobo delimo integrirane vezje na monolitna in hibridna. Pri prvih je celotno integrirano vezje izdelano na silicijevi ploščici. Pri drugih, ki so v bistvu izredno

napredna oblika tiskanih vezij, pa gre za povezovanje večjih monolitnih integriranih vezij in posamičnih elementov na primernem največkrat keramičnem nosilcu.

Najprivlačnejša prednost integriranih vezij je zelo nizka cena posameznih električnih vezij, poleg tega pa še osnovna prednost silno majhnih izmer. Če k temu prištejemo znatno manjšo in enostavnejšo gradnjo ter mnogo večjo zanesljivost in lažje vzdrževanje zapletenih elektronskih naprav, postane popolnoma jasno, zakaj je prihodnost elektronike pretežno v rokah integriranih vezij. In zmanjševanje elektronskih vezij ali z drugo besedo povečevanje gostote elektronskih vezij še zdaleč ni končano.

Monolitna mikroelektronika obsega danes že vrsto različnih tehnoloških postopkov kot so: fotolitografija, difuzija, epitaksija, metalizacija in druge, hibridna mikroelektronika pa se deli na debeloplastno in tankoplastno.

Tudi združena Iskra kot pomemben proizvajalec elektronskih naprav za poklicno in zasebno rabo se je že pred leti vključila v raziskavo mikroelektronike. Pri tem je pridobila sodelovanje ljubljanske elektrotehniške fakultete, oddelka za šibki tok. Sadovi tega sodelovanja so že sedaj bogati, kar spričuje že vrsta uporabljene mikroelektronike v različnih aparatih in napravah serijske proizvodnje v Iskri.

Delitev po delu

Delitev dohodka po delu je ena izmed temeljnih socialističnih kategorij v združenem delu, ki jih skušamo uveljaviti v praksi naših organizacij združenega dela. Tu gre za dohodkovni odnos do delavca samoupravljalca, ki sam hkrati ustvarja vrednost in jo tudi potem sam deli naprej. Seveda ne kratkovidno in samo za svoj lastni žep, temveč v smislu dobrega gospodarja, ki mora hkrati poskrbeti tudi za enostavno in razširjeno reprodukcijo.

Kategorija nagajevanja po delu torej odstranjuje sleherni mezdni odnos, ki človeka v bistvu odtuja njegovemu delu, medtem ko enostavno in razširjeno reprodukcijo prepušča nekomu drugemu, v kapitalizmu kapitalistu, v državnem kapitalizmu in etatizmu pa državi.

Jasno je, da takšen način delitve dohodka po delu terja od delavcev samoupravljalcev določeno politično zrelost in razgledanost, ker je žal v naših glavah še mnogo mezdnosti, to se pravi, da še vedno govorimo o plačah, zaslužkih in podobnem, kar vsekakor kaže, da bi radi prejeli mesečno natančno določen znesek, ne da bi pri tem upoštevali dejansko vrednost svojega vloženega in opravljenega dela.

Boj za takšen pravičen dohodkovni sistem se torej pri nas šele uveljavlja, kajti marsikdo še vedno prejemamo plače, ne glede na to, koliko smo storili in koliko vložili svojega truda, kajti sleherno delo se namreč ne da meriti. Prvi koraki v tem smislu pa so že storjeni v številnih proizvodnih TOZD, kjer natančno vedo, koliko so zaslužili, ne samo v mesecu dni, ampak lahko to določijo za sleherni dan posebej in za vsakega svojega delavca. Vendar pa pri nas delavci še vedno ne razpolagajo s svojim celotnim, tako imenovanim bruto osebnim dohodkom. Kajti iz svojega plačila za delo morajo odvajati nemajhne vsote za razne obvezne prispevke, od prispevkov za socialno zavarovanje, preko zdravstvenih prispevkov do prispevkov za kulturne skupnosti, izobraževanje, znanost in podobno. Toda tudi na tem področju, kjer ima država še vedno pomembno vlogo regulative, smo vendar storili korak naprej, ko delavec ob prejemu svojega dohodka oz. nagajevanja po delu prejema tudi natančno specifikacijo, koliko je odvedel vsak mesec prispevkov za razne namene skupne porabe.

Boj za dosledno uveljavitev načela delitve oz. nagajevanja po delu pomeni boj za uresničitev temeljnih

načel nove ustave. Delavec mora postati subjekt vseh odločitev tako glede ustvarjanja kot tudi delitve dohodka. Sleherni delavec skupaj z vsemi drugimi delavci, s katerimi združuje svoje delo, pa tudi sredstva in interese, mora postati popoln gospodar celotnega procesa, to je vseh faz materialne in družbene reprodukcije.

Iz tega pa izhaja, da načela delitve po delu ne smemo razumeti preozko, morda zgolj z logiko skupinskih ali celo osebnih interesov, temveč širše, precej širše. Zato moramo govoriti o brutto, ne le o netto (na roko dobljenem) osebnem dohodku, prav zato pa tudi o nagajevanju ne le na osnovi tekočega, sedanjega živega dela, temveč moramo vključevati v delitev in nagajevanje tudi enako sorazmerne elemente minulega dela vsakega delavca. Še več, socialistično nagajevanje po delu se ne ustavi le na kriterijih neposredno vloženega dela delavca ali skupine ne glede na družbeno sredino, temveč bodo delavci uravnavali uresničevanje delitve po delu tudi z upoštevanjem razmer v okolju, v katerem delajo in žive, poleg tega pa bodo enakovredno vloženemu delu upoštevali tudi načelo socialistične solidarnosti in vzajemnosti interesov, potreb in materialnih možnosti.

Načelo delitve po delu je zares pomembna kategorija socialističnih samoupravnih odnosov. Prav zato ga je treba pravilno razumeti. Načrt zakona o združenem delu poskuša vnesti v ta sklep problematiko več jasnosti kot je bilo doslej. Seveda bodo morali delavci v vsaki TOZD ta načela konkretizirati ustrezno razmeram v njihovem okolju. Le po tej poti bomo mogli uresničiti tisto, kar smo lani zapisali v ustavi.

-O.M.-

MIR

MIR, MIR, MIR,
kot da tukaj nihče ne živi.
Kdo je to?
To sem jaz!
Mir želim.
Ne, nočem miru,
hočem, hočem,
hočem, da zopet živim.
Nočem miru,
hočem nemir,
ki prinašaš ga ti.
Zdaj pa le ta mir,
mir, mir, mir.

Kaj mislite o letu žensk?

V Elektromotorjih smo povprašali nekaj žena, kaj mislijo o letu žena, o mestu žene v naši družbi, kakšno je mesto žena v našem gospodarstvu, v gospodarstvu doma, pri vzgoji otrok in urejanju družine. Ker gre leto žena h koncu, bi bilo prav vedeti, kaj smo dosegli s celoletnim opozorilom na to problematiko.



IVANKA PAJNIČ, 24 let, delavka v kuhinji, samohranilka:

Žena ima danes enakopraven položaj v družbi, ker je finančno samostojna in sama razpolaga s svojim časom. Prav pa je, da je leto žena opozorilo na vrsto vprašanj, ki v odnosu družbe in posameznikov do ženskega vprašanja še niso rešena. Gotovo bo tudi ta akcija imela svoje trajne sadove. Žena je danes nujen člen v našem gospodarstvu, tako družbenem, kakor zasebnem.

Družba pa danes nudi ženi mnogo več kakor nekoč. Sem samohranilka — mati devetmesečne hčerke. Ob rojstvu so mi pomagali v tovarni, da sem se iz samskega doma lahko preselila v tovarniško garsonjero. Dobivam otroški dodatek in imam skrbno varuhinjo in podaljšan porodniški dopust. Tako sem družbi dolžna priznati njeno skrb in zlasti razumevanje v mojih življenjskih prilikah.



MARICA TOLAR, delavka v obdelovalnici, 18 let, še samska: Gotovo ima ženska danes daleč več pravic kakor nekoč. Že njena samostojnost, moralna in finančna ji daje čisto drugačen status kakor pred desetletji. V letu žena pogrešam osebne zavzetosti in temu primeren je efekt — le mnogo pisanja in govorjenja — premaknilo pa se ni nič.

V gospodarstvu pa sta jasno oba spola enakopravno zastopana, saj si ne moramo zamisliti industrije in drugih dejavnosti brez pridnih ženskih rok. Seveda pa je vsaka ženska toliko vplivna, kolikor je korajžna. Kaj zato, če se kdo nasmeje, če ženska poseže v debato na sestanku. Mentaliteto bo treba temeljito spremeniti, ne samo pri moških, ampak tudi pri nas samih.

O življenju v družini pa bi vam zapala željo, da bi rada, da bi v moji bodoči družini vladala materinska ljubezen in resna očetova beseda.



MICI POTOČNIK, delavka v obdelovalnici, mati treh fantov, 34 let stara:

ISKRA
6 številka 42 — 8. november 1975

zadovoljna. Delo je disciplinirano in red imamo. Sicer pa na tekočem traku ne gre drugače.



IVANKA PREZELJ, stara 50 let, mati sedmih otrok, delavka v kuhinji: V letu žena je bilo mnogo pisanja in govorjenja okrog vprašanja žene, vse to pa je le bore malo zaleglo. Še vedno je malo vplivna v javnem življenju, morda je zadnja leta po novi ustavi nekoliko bolj v delovnih organizacijah.

Res pa je, da je delo žensko osvobodilo. Finančno je manj odvisna in to ji daje precej drugačen položaj ob možu. Seveda pa je važno, kako gleda mož na položaj žene. Često bi lahko z malo dobre volje in pomoči v gospodinjstvu pomagal, da bi žena imela več časa za informiranje in sodelovanje v političnem življenju.

Midva z možem sva lepo rešila vprašanje domačega gospodarstva. Ker gre meni bolj od rok, sem ob nakupu in adaptaciji hiše v glavnem jaz vodila, odločala in nabavljala. Mož pa je pridno delal. Malo nenavadna — pa skladna kombinacija.

Pravtako je bilo vedno na mojih ramah vsakdanje domače gospodarstvo in vzgoja otrok. Mož je moral veliko zdoma po delu ob tako številni družini. Sicer pa ženska le prevečkrat misli, da je zapostavljena. Naj vzame, kar ji pripada.

KF

Štipendije dokončno podeljene

V sredo 30. 10. 1975 je bila seja Odbora za štipendije v ZP. Podelili so štipendije zadnjim kandidatom, ki so se že pozno jeseni prijavili na razpise. Obenem so dali pripombe na popravljeni samoupravni sporazum o štipendijah in na samoupravni sporazum o izvajanju štipendijske politike v ZP.

Ob zaključku podelitev so ugotovili, da je bil letos odziv na razpis štipendij izredno slab. Zlasti ključni poklici, kot elektro in strojna stroka, kki so za ZP življenjskega pomena, so postali izredno deficitarni.

Kako je prišlo do tega? Mladi ljudje se rajši odločajo za poklice, kkkjer je študij lažji in za poklice, ki imajo morda večjo družbeno veljavo. Drugi vzrok pa so štipendije iz združenih sredstev, ki omogočajo dijakom in študentom šolanje brez obveznosti po končanem študiju. Zaskrbljujoč je podatek, da priliv strokovnjakov še zdaleč ne dosega potreb po naših TOZD in skupnih službah. Luknja je iz leta v leto večja, zahteve po kvaliteti in tehnološki dovršenosti pa rastejo. Nujno bo treba bolj zainteresirati mlade ljudi za naše dejavnosti, pa četudi za ceno višjih kadrovskih štipendij.

Drugi del seje je bil še mnogo živahnejši, saj se je pokazalo, da v delovnih organizacijah živo spremljajo potrebe, problematiko in uspehe bodočih strokovnih sodelavcev.

Ob koncu je odbor še zvedel, da je dobil Referat za štipendije novega vodjo tovarišico Ivico Korenjakovo.

K

DOPIŠILITE V ISKRO

JAVNA ZAHVALA

Ob mojem imenovanju za glavnega urednika časopisa „Glas“ v Kranju in s tem tudi mojega odhoda iz Iskre, sem bil deležen izjemne pozornosti s strani ZP Iskra, Elektromehanike, mojih bivših sodelavcev in uredniškega odbora glasila „Iskra.“ Vsem, ki ste mi na tak, ali tak način zaželeli uspeh na novem delovnem mestu, moja iskrena zahvala!

Igor Slavec

Od tu in tam po svetu

NAJVAŽNEJŠA RECESIJA PO VOJNI

Val inflacije je v letu 1974 in v prvi polovici leta 1975 dosegel svojo najvišjo točko. V tem času se je tudi recesija, do katere je prišlo v industrijsko razvitih državah sveta, razširila še na druga območja v svetu. Zadnje poročilo GATT poudarja, da sta današnja inflacija in recesija dobili takšne razsežnosti, kot jih nista imeli še nikoli v povojni zgodovini.

KRATKOROČNI IZSLEDKI SVETOVNE TRGOVINE

Strokovnjaki GATT (splošni sporazum o carinah in trgovini) ocenjujejo na podlagi stanja v prvi polovici letošnjega leta, da bo začel upadati obseg svetovne trgovinske menjave za okoli 10 % letno.

TRGOVINA VZHOD — ZAHOD

Ministrstvo za trgovino ZDA opozarja v svojem zadnjem poročilu na nevarnosti, ki jih predstavljajo restriktivne klavzule novega ameriškega zakona o trgovini, ko gre za razvoj trgovine z vzhodom. Po oceni ministrstva nekatere od teh klavzul otežujejo normalizacijo trgovinskih odnosov ZDA z večino socialističnih držav. Diskriminacijski ukrepi nasproti tem državam, zlasti omejevanje izvoznih kreditov, vplivajo ne samo na konkurenčno sposobnost ZDA v trgovini med vzhodom in zahodom, temveč tudi jemljejo pogum ameriškim firmam, da bi se bolj angažirale v tej trgovini.

Kakor navaja omenjeno poročilo, bi lahko ameriški izvoz industrijskih proizvodov v socialistične dežele narasel od 717 milijonov dolarjev v letu 1974 na prek 4,5 milijarde dolarjev, če bi seveda prišlo do potrebnih sprememb zakonskih in političnih okvirov, v katere so sedaj nujno utesnjena ameriška podjetja.

BELGIJA IN FRANCIJA NA TRETJIH TRŽIŠČIH

Pred kratkim je bil sestanek ministrov za zunanjo trgovino, na katerem sta se obe državi dogovorili o tem, da si bosta prizadevali zagotoviti skupen nastop na tržiščih, ki so bila doslej zanemarjena.

Francosko-belgijska delovna skupina mora proučiti, na katerih sektorjih in v katerih državah lahko pride do realizacije skupnih poslov, predvsem kadar gre za izgradnjo kompletnih industrijskih postrojenj (predaja ključev v roke). Omenjena skupina bo hkrati tudi proučila, katera francoska in belgijska podjetja se bodo lahko vključila v te operacije in bi bila pripravljena skupno nastopati.

KRIZA V NEMŠKI INDUSTRIJI PISARNIŠKE OPREME

Za sedaj ni nikakršnih znakov oživljanja aktivnosti na zahodno nemškem tržišču pisarniškega pohištva in opreme.

Če ne bo prišlo do povečanja povpraševanja, je predvidevati, oz. bo prišlo do padca proizvodnje že od septembra naprej, kajti odobreni trend za investicije do katerega je prišlo v prvem polletju, ni povzročil povečanja prometa.

ŠVICA PODALJŠUJE KONTROLO CEN

Kot je izjavil predstavnik ministrstva za gospodarstvo, bodo nadaljevali s kontrolo cen v Švici tudi še po končanem letu 1975, nasprotno pa bodo ukinili kontrolo plač ter dobička ob koncu l. 1975.

Ko vlada napoveduje ta ukrep, zatrjuje, da bi bilo nesmiselno ukiniti kontrolo cen, kajti inflacijski pritiski še niso prenehali.

GATT O SVETOVNI PROIZVODNJI

V svojem najnovšem letnem poročilu predstavlja Splošni sporazum o carinah in trgovini (GATT), da je bila svetovna proizvodnja (brez uslug in gradbeništva) povečana v letu 1974 za okoli 2,3 %. Letno povprečje v teku šestdesetih let pa je bilo okoli 5 %, rekord pa v letu 1973 z 8,5 % povečanjem svetovne proizvodnje.

V industrijsko razvitih deželah tržnega gospodarstva v preteklem letu praktično ni bilo povečanja proizvodnje, kajti po določenem povečanju v prvem polletju je prišlo do stagnacije v tretjem trimesečju, v zadnjem pa do vpadanja, kar se je nadaljevalo tudi v letu 1975.

V Vzhodni Evropi je bila proizvodnja v porastu za 6,5 %, v deželah v razvoju pa za okoli 5 %. Mednarodni strokovnjaki menijo, da so se negativne posledice upadanja gospodarske aktivnosti v razvitih državah pokazale v državah v razvoju šele v letu 1975. Po prvih ocenah se giblje pad svetovne industrijske proizvodnje v prvem polletju 1975 za okoli 8 %.

Kar zadeva svetovno kmetijsko proizvodnjo (razvite države in države v razvoju) pa je le-ta rasla v obdobju 1965 — 1974 v povprečju za okoli 2 %. Toda gledano z vidika povečanja na prebivalca pa se je ta povečala v razvitih državah za okoli 10 %, medtem ko je v deželah v razvoju stagnirala.

Pomembno obvestilo našim dopisnikom

Vse naše dopisnike, stalne in občasne prosimo, da nam, glede na to, da vse objavljene prispevke v našem listu honoriramo, k vsakemu bodočemu prispevku zanesljivo pripišete naslednje, za obračun honorarja potrebne podatke:

1. Ime in priimek
2. bivališče (kraj, cesta)
3. točno preverjeno številko žiro računa
4. banko, v kateri imate žiro račun
5. občino, na področju katere stanujete.

Prosimo, ne prezrite tega obvestila in nam zahtevane podatke napišite, na koncu vsakega svojega prispevka!

Uredništvo

Dvajset let Dolenjskega kulturnega festivala

Kostanjevico na Krki omenjajo kot mesto v starih listinah že sredi 13. stoletja, ko je bila pomembna obmejna postojanka na zelenem otočku v rokavu Krke in je pomenila pribežališče za okoliško prebivalstvo v prime-ru vojne.

Kostanjevica je torej staro mesto, ki se ponša s številnimi tradicijami, obrtniški in kulturnimi dejavnostmi. Žal je Kostanjevica najbolj cvetela, ko je bila še resnično obmejna postojanka. Hkrati s premaknitvijo meje na Kolpo je začela gospodarsko hitro propadati. Ohranila je sicer naziv mesta, postala pa je le ena izmed dolenjskih občin s pretežno kmečkim prebivalstvom.

Z osvoboditvijo pa se je začelo novo obdobje, v katerem se je Kostanjevica uspešno začela otresati dolgotrajne zaostalosti. Že tradicionalna ljubzenska prebivalstva do amaterskega dramskega udejstvovanja je dobila vse večji razmah z ustanovitvijo Tedna kulturnih prireditev.

Spriči oddaljenosti od slovenskega kulturnega središča — Ljubljane, so se morali na začetku nasloniti na lastne sile, zato so gojili ljudsko igro. To pa ni pomenilo samo prenašanje kulturnih dobrin na kmečkem in delovnega človeka, ampak so z njegovim aktivnim sodelovanjem v ustvarjanju teh kulturnih dobrin dosegli več.

Tako so prebivalci tega kraja, pa tudi njegove ožje in širše okolice postali hvaležni „potrošniki“ kulturnih dobrin, ki so na podlagi takega oplemenitenja s kulturnimi dobrinami postali tudi zadovoljni in srečni ustvarjalci — delavci, ki jim je delo ne breme, ampak vsakodnevna potreba, če že ne slast.

Po mnenju direktorja Dolenjskega kulturnega festivala, ravnatelja osnovne šole v Kostanjevici na Krki Lada Smrekarja, je to bil tudi njihov cilj, je to dosežek, ki so si ga želeli in na katerega so upravičeno lahko ponosni.

V Kostanjevico so začeli prihajati na gostovanje številni najboljši kulturni ansambli, od Ljubljanske Drame, Celjskega in Šentjakobskega gledališča, ljubljanske in zagrebške opere. Iz začetkov pred 20 leti se je razvil današnji Dolenjski kulturni festival, ki vključuje čedalje širši krog vidnih kulturnih ustanov in uglednih umetnikov slovenskega in jugoslovanskega kulturnega sveta.

umetnine. Prvi začetek so predstavljala nekatera dela, ki jih je hranil ravnatelj osnovne šole Lado Smrekar, počasi pa je to preraslo v zbirko, ki danes obsega že blizu 1000 del 170 avtorjev in je to edina odprta slovenska stalna zbirka, vsebuje pa tudi nekatere zelo dragocene umetnine.

Prizadevni kostanjeviški kulturni delavci so v nekdanjem Spannheimovem dvorcu na otoku preuredili eno izmed dvoran v likovni salon, ki so ga poimenovali po njihovem rojaku — umetniku Vladimiru Lamutu. V njem prirejajo občasne razstave, ki so vzbudile v vsej slovenski javnosti široko zanimanje in so številne od njih morali tudi po dvakrat podaljševati.



Spomenik Matije Gubca v Kostanjevici

Posebna vrednost Dolenjskega kulturnega festivala je v tem, da se lahko pohvalijo z 20-letnim neprekinjenim delom in, da so posegli pri tem ne samo v slovenski, temveč tudi v jugoslovanski in mednarodni kulturni prostor. Tega ni treba posebej dokazovati, o tem dovolj zgovorno priča Forma viva, s katero so začeli l. 1961. sočasno v Kostanjevici in v Seči pri Portorožu (Kostanjevica — galerija na prostem v lesu, Seča — galerija na prostem v marmorju). Pozneje so to

turne dejavnosti in se v pravem smislu pokazala kot avantgardistična organizacija tudi na kulturnem področju. Med tako razumevanje namreč štejem tudi približevanje gospodarskih dejavnosti nerazvitim področjem z ustanavljanjem dislociranih obratov, v katerih najde redni zaslužek toliko in toliko ljudi, ki bi bili morda sicer socialno ogroženi. Ne bom razlagal, kakšen pomen ima dvig življenjskega standarda za dvig kulturne ravni človeka.

Dolenjski kulturni festival ima tudi častne člane festivala, katerim je ta čast podeljena dosmrtno. Ta častni odbor šteje 30 članov in prav v jubilejnim letu so ga ponovno dopolnili.

Namesto umrlih častnih članov Krsta Hegedušiča, hrvatskega naivnega slikarja, rojaka Jožeta Jankoviča, kronista, Boža Borštnika, bivšega urednika Jutra, dr. Franceta Steleta, umetnostnega zgodovinarja, Boža Milačiča, hrvatskega pesnika, so izvolili nove člane, med katerimi so tudi dr. Josip Vidmar, dr. Jože Bricelj, dolenjski literat Jože Dular, Režika Pirčeva, Jovita Podgornikova in njihov rojak ter naš sodelavec Marjan Dvoraček.

Imenovanje direktorja IPS Marjana Dvoračka za častnega člana Dolenjskega kulturnega festivala so takole utemeljili: „je eden izmed tistih domačinov, ki so si pridobili ugled na področju gospodarstva v našem republiškem središču, pri tem pa nikoli niso pozabili na svoj rodni kraj, marveč mu zmeraj po svojih močeh pomagali moralno in materialno, pomagal pa je tudi tukajšnji šoli in drugim društvom, kar je vse prispevalo k hitrejši rasti našega kraja. Kot tak lahko Marjan Dvoraček služi za zgled mnogim drugim krajanom, ki imajo možnost, da ga posnemajo.“

Imenovanje pomeni hkrati veliko priznanje tudi Iskri. Veseli smo tega priznanja, posebno še zato, ker je Dolenjski kulturni festival resnično dosegel uspehe, po katerih poznajo Kostanjevico na Krki številni umetniki v naši ožji in širši domovini, pa tudi v svetu.

Ob zaključku tega kratkega zapisa bi želel ponoviti izjavo žal že pokojnega publicista Herberta Grūna, ki je nekoč zapisal: „Družbeni pogum, organizacijska iznajdljivost in pravi posluš za potrebe pa smisel umetnostne prosvete na deželi — to so (poleg nedvomne, a vsekakor plodne in lepe osebnosti) najbolj vidne, globokega spoštovanja vredne lastnosti prirediteljev kostanjeviškega festivala.“

Jesenske prireditve v najmanjšem slovenskem mestu pomenijo prav gotovo več kot zadoščevanje nečimrnih pretenzij — kar bi jim rad podtaknil marsikateri zagrenjeni skeptik: v resnici pomenijo patetično manifestacijo najsodobnejšega najnaprednejšega pojmovanja množične omike v stvarnosti dvajsetega stoletja. To pojmovanje veli, da naj se zgoščeno, v pičlem številu tako imenovanih kulturnih središč zbrano umetnostno delovanje v široki difuziji razkropi, ne da bi se le malo razredčilo — torej ne kot prenos aktivnosti na manj sposobno legijo priložnostnih površnežev, marveč kot kvantitetno razrašanje že obstoječih, a konzumno (sit venia) premalo izkoriščenih kapacitet. Ta količinska rast pomeni, brž ko se



Formaviva na vrtu kostanjeviškega gradu.

nakopiči, rojstvo bistveno nove vrednote.

Taka tendenca oznamuje umetnostno-prosvetno prizadevanje vseh najboljših silnic nešteti dežel. Jugoslovanska Slovenija se je vključila v ta mogočni tok novega hotenja z nešteti drobnimi akcijami, iz kraja v kraj z drugimi, eksperimentalno pluralističnimi metodami: Kostanjevica na Krki se lahko ponša, da si je izvolila najbolj vidno, najbolj demonstrativno, razkošno, glasno pritrdilno metodo. Vse kaže, da se obeta mestecu vodil-

na, navdihovalna vloga — in da prireditve kmalu ne bodo več samo lokalne, temveč, da se bodo prej ali slej začele vsako poletje obračati oči iz vseh slovenskih pokrajin v to častljivo naselje na vodi.“

Herbert Grün je imel prav. Kostanjevica je mestece, kamor se obračajo oči vseh slovenskih pokrajin, kraj, ki ga iz leta v leto obišče več ljubiteljev naše umetnosti. In prav bi bilo, da bi bilo med njimi iz leta v leto več tudi Iskrašev.

R.N.

Važnejše spremembe v poslovanju

V Opatiji je bil 24. in 25. oktobra seminar o najnovejših zveznih predpisih o formiranju cen za nove izdelke in spremembah zatečenih cen ter o ostalih ukrepih, ki so že sprejeti in, ki jih še pripravljajo v poslovanju posameznih organizacij.

V tem sestavku bo govora samo o predpisih in spremembah, ki so že uzakonjene, ali pa še bodo na področju računovodstva. Obračun dohodka za devet mesecev mora biti obračunan po posameznih TOZD in za skupne službe posebej. Knjigovodstvo

se mora organizirati tako, da lahko nudi vsak trenutek pregled o stanju sredstev in njihovih virov za posamezno TOZD.

Vse terjatve do kupcev na dan 31. 12. 1975 morajo biti vsklajene s stanjem v knjigovodstvu kupca. Vsklajevalni postopek se bo začel s posebnim obrazcem IOS (izvod odprtih stavki), na katerem mora kupec v 8 dneh stanje priznati, ali ovreči. Kupec lahko v celoti, ali delno ne prizna stanja. Ta del, ali pa vse se mora 100 % knjižiti v breme izrednih izdatkov. Za odpisano vrednost bo nižji poslovni uspeh TOZD. Knjigovodstva morajo takoj prirediti za azuriranjem saldakontov, da bo laže izvedljiva primerjava.

Od prvega januarja se bo tudi prešlo na obračun dohodka po plačani realizaciji. Vsako kupljeno blago je treba plačati na naslednje načine:

- a) z denarjem,
- b) s čekom, ki je plačljiv v 8 dneh, ali
- c) z menico z avalom banke, ki je plačljiva v 90 dneh.

V primeru, če kupec nima v 90 dneh finančnih sredstev, mora menico izplačati avalist t.j. banka iz svojih sredstev.

Možne so še druge oblike plačil, vendar bodo navedene tri najbolj običajne.

Torej vse kupljeno gradivo in sestavni deli se morajo plačati takoj z denarjem, ali z vrednostnim papirjem. Stara oblika saldakontov se bo s tem spremenila, saj bo računovodstvo vodilo samo knjige o prejetih in izdanih čekih ter o prejetih in izdanih menicah.

Drug važnejši ukrep bo knjigovodsko zmanjševanje vrednosti zalog izdelkov in reprodukcijskega materiala. Izdelki, ki so dalj časa na zalogi

(Nadaljevanje na 8. strani)

Jelka Vuk—Novakovič

Smrečica in hrast

Bilo je jeseni. Ko sem se sprehajala po gozdu, sem se ustavila pred mogočnim hrastom, ki je odmetaval svoje zlato-rjave liste od sebe na vse strani. Poleg njega je rasla mlada smreka, ki se je temu očividno čudila, kajti ujela sem med šumenjem vej šepet ali bolje razgovor med tema dvema gozdnima prebivalcema.

„Oče hrast, zakaj se pa slačite sedaj na jesen, ko postaja hladneje? Tudi do zime ni daleč, oče hrast. In ravno takrat boste brez svoje obleke; saj vas bo vendar mraz uničil!“ „Smrečica, smrečica, poslušaj me“, je rekel hrast. „Če bi obdržal svoje listje na sebi, bi s tem obvaroval pred mrazom samo svoje drevo; mnogo mislim na svoje gozdne soprebivalce, ki zimo težko prenašajo. S tem, da odvržem svoje odevalo, nudim vsaj delček toplote mnogim drugim. Ni dolgo tega, ko me je prišel vprašat boter jež. kdaj mu bom dal košček obleke, da si bi čimpreje uredil zimsko bivališče. Tudi kmetje komaj čakajo, da nagrajijo listja za stelo za živino. Nekaj pa vem, bo tudi za mene ostalo. Grelo mi bo korenine, saj v noge najraje zebe. Ko sem bil še mladič, sem včasih pogodrnjal, ker sem se moral ravno na zimo razgaliti. Vendar moj oče stari dob se zato ni menil, le neizprosno je zahteval, da delam tako. Glej, postal sem, tako trden in odporen, da kljubujem vsakemu viharju. Veš, ni hudega brez dobrega. Ali poznaš rek: TRDEN KOT HRAST!? Naš les se ceni, kot najtrši les.

Spomladi pa se bom oblekel v novo praznjo obleko, da pričakam prelepo Vesno in spet bo nekaj novega in spet bo lepo. Kaj meniš mlada prijateljica? “

Drevesce iz rahlega lesa iz vrste iglavcev je nekaj trenutkov nepremično molčalo, nato pa je tiho završalo med njenimi vejami, ki so se lahno upogibale, kot da odobravajo. Ne vem, ali je bil to veter ali pa je smrečica nekaj šepetala



Motiv iz Kostanjevice na Krki.

Že kmalu po prvih letih je Teden kulturnih prireditev prerasel v tematsko urejen festival, ki ga lahko razdelimo v 4 dele. Prvi del predstavljajo gledališki nastopi, v drugem delu so običajno na razporedu recitali, tretji del so koncerti in četrti del razstave.

Ob vseh teh kulturnih manifestacijah ne smemo zanemariti tudi založniške dejavnosti, ki obravnava zgodovino Kostanjevice, gledališke predstave, slikarske in kiparske kataloge, od katerih so nekateri prave monografije. Povedati je tudi treba, da je Dolenjski kulturni festival v nekaterih primerih izvedel akcije, ki bi jih po vsej logiki morala Ljubljana, kot slovensko kulturno središče.

Tako na primer so letos uredili retrospektivno razstavo uglednega slovenskega akademskega slikarja Franceta Slane ob 30-letnici njegovega umetniškega delovanja. Tako retrospektivno razstavo so imeli v Kostanjevici tudi Tone Kralj, Božidar Jakac, Franc Mihelič in drugi.

Ob vsem tem pa so v Kostanjevici začeli načrtno zbirati tudi likovne

dejavnost razširili na Ravne na Koroškem, kjer priznani umetniki obdelujejo kovino, in Maribor z betonskimi plastikami. V celoti je v teh kulturnih manifestacijah, oz. na Forma vivi sodelovalo že prek 180 umetnikov iz vsega sveta.

Ob vsem tem se prav gotovo marsikdo vpraša, kako uspevajo. Take prireditve ne terjajo le ogromno dobre volje in dela posameznikov, ampak tudi precejšnja finančna sredstva. Lado Smrekar pravi takole: Sprva smo se naslonili izključno na lastne sile, pozneje so nam pomagale občine in republika s kulturnimi skladi, toda vse je bilo premalo in, če ne bi bilo razumevanja pri gospodarskih organizacijah, ki so nam na tak, ali drug način priskočile na pomoč, danes ne bi mogli praznovati 20-letnice. S ponosom lahko rečem, da je vse več organizacij, ki znajo ceniti naše delo, naša prizadevanja in med njimi je tudi največja slovenska delovna organizacija ISKRA.

ISKRA je, kot že velikokrat prej ponovno izpričala svoj posluš za kul-

Najstarejši fant v orodjarni

Hodil sem po orodjarni v Elektromotorjih v Železnikih. Kar zagledam na „ponku“ na ličnem kovinskem podstavku lepo zastavico z lilijo. „Kaj pa je to?“, vprašam najbližjega orodjarja.

„Prehodna zastavica najstarejšega fanta v orodjarni.“

„Čemu pa služi?“

„To ste čudni, najstarejši fant v orodjarni dobi prehodno zastavico, ko se prejšnji nosilec oženi.“

„In kdo jo ima sedaj?“

„Jaz!“

„Bi mi kaj povedali o tem?“

„Se vidi, da ste od „cajten-gov“, da ste radovedni in sprašujete nemogoče reči.“

„Pa bi le kaj povedali,“ sem ga prosil.



„Saj ni kaj povedati; že dolga leta imamo ta običaj pri nas orodjarji. Najstarejši fant jo ima dotlej, da se oženi, potem pa jo preda naslednjemu najstarejšemu kandidatu za zakonski jarem. Srečni dobitnik pa mora kupiti orodjarjem eno kilo čokolade, ki jo skupaj pojemo.“

„Jo imate že dolgo?“

„Eno leto.“

„Se boste kmalu poročili?“

„Saj nisem nikomur nič žalega naredil.“

„Zastavica je bila že oprana, je videti?“

„Razumljivo, lilija se hitro umaže.“

„In kdo ste vi?“

„Orodjar.“

„Pa doma?“

„Sem pa Ivan Kemperle, star 28 let in nekaj dni. Dopoldne orodjar, popoldne študent, zvečer pa star fant z lilijo.“ Ivan se je široko nasmejal in mi pomel-žiknil. KF

VAŽNEJŠE SPREMEMBE V POSLOVANJU

(Nadaljevanje s 7. strani)

(nepregibne zaloge), se jim po predvidenem procentu knjigovodsko zmanjšajo vrednosti (na zalogi več kot eno leto 5 %, več kot dve leti 18 % itd., po petem letu popoln odpis). Vsako zniževanje vrednosti se knjiži v breme izrednih izdatkov. Ta oblika dela ni enkratna ampak bo stalna.

Po predlogu zveznih inšpekcijskih služb bo v letu 1976 izvršena popolna delitev računovodstva. Predvideva je stroga ločitev finančne od knjigovodske funkcije. V vsaki industriji, ali pa TOZD, kjer je pač računovodstvo, bosta formirana dva čisto samostojna sektorja, sektor, ali področje za finance in sektor, ali področje za knjigovodstvo s samostojnima vodjema. Vsak vodja samostojno odgovarja za svoje področje dela.

Bogdan Breziger

ZAHVALA

Ob smrti moje ljube mame.

ANGELE SUŠNIK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD ERO za izraze sožalja, podarjene venec, denarno pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti

hčerka Vida Jereb z družino



Nogometni ekipi bivšega IRI in Sentjerneja.

Nepremagljivi

Zmagovalci v nogometu na letošnjih letnih športnih igrah Iskre so letos še enkrat preizkusili svoje moči. Tokrat so na povabilo nogometnega kluba Sentjerneja, ligaša I. razreda ljubljanske podzveze odigrali prijateljsko nogometno srečanje v Sentjerneju.

Nogometaše bivšega IRI so v Sentjerneju prisrčno sprejeli tako nogometaši, kot tudi drugi športniki in vodstvo kluba. Ivan Metelko, ki ga sicer bolj poznamo kot predsednika OOS tovarne uporov v Sentjerneju, je tokrat v imenu NK Sentjerneja kot njegov predsednik vse navzoče lepo pozdravil in vsem športnikom zavezal prijeto in lepo igro ter v spomin na to srečanje podaril gostom majolico v obliki Sentjernejskega petelina. Kapetan ekipe IRI Ludvik Dornig pa je izročil kapetanu Sentjernejske ekipe lep šopek nageljnov.

Po obveznem dokaznem fotografiranju je sodnik Silvo Potočar dal znak za pričetek igre. V lepi, enakovredni

igri je prvi polčas hitro potekel z golom prednosti za goste. V celotnem srečanju sta obe strani vodili ostro borbo za prestiž. Nogometaši bivšega IRI so z vztrajno in prizadevno igro pod vodstvom Ludvika Dorniga in z nasveti Janeza Drvariča dokazali, da so mojstri nogometne žoge. Tudi drug polčas so izkoristili v svojo korist, kar z dvema goloma prednosti. Igra se je tako končala v mraku s končnim rezultatom 3 : 1 za goste.

Po končanem srečanju sta predsednik kluba Ivan Metelko in športni referent tovarne „Upori“ Darine Grgovič povabila goste na okrepčilo v tovarniško restavracijo. Tu so se v prijateljskem vzdušju in prijetnem pogovoru dogovorili, da se bosta spomladi obe ekipi ponovno srečali, za spremembo v Ljubljani. Obe ekipi upata, da bosta tudi v bodoče igrali vsaj tako dobro kot doslej in krepili medsebojne stike ter v lepem športnem duhu krepili tako telo kot, tudi znanje nogometne igre.

Prepričani smo, da bo res tako!

P. J.

RAZMISLIMO O SVOJEM ZDRAVJU (I)

Sodobna tehnologija si prizadeva doseči maksimalno učinkovitost delavcev na delovnem mestu s čim bolj racionalno izkoriščenostjo delovnega časa. Pri tem uvajamo vedno nove postopke, materiale, stroje in naprave, ki neredko povzročajo pri delavcih nelagodnost, poškodbe in zdravstvene okvare.

Te nagle spremembe in vedno nove nevarnosti, ki nujno sledijo tem dogajanjem, pa zahtevajo mnogo bolj obširno in zahtevno obnavljanje varstva ljudi na delovnem mestu. Tem zahtevam se je prilagodila tudi naša varnostna zakonodaja, ki obravnava varstvo pri delu s številnih vidikov – tako s tehničnih kot organizacijskih, kadrovskih, pravnih, socialnih, zdravstvenih in drugih, ki v celoti tvorijo solidno osnovo za zagotavljanje varnega dela in dobrega počutja na delovnem mestu.

Brez dvoma so v okviru teh ukrepov izrednega pomena zdravstvene mere in ukrepi. Ugotavljanje ustrezne zdravstvene kondicije ob nastopu dela, zdravstveni nadzor med delom ter medicinska, delovna in socialna rehabilitacija sodijo med temeljne mere, s katerimi se uresničujejo zakonski, družbeni in osebni interesi na področju varstva pri delu.

SMOTRI PERIODIČNIH ZDRAVSTVENIH PREGLEDOV

Služba medicine dela vrši preventivne zdravstvene preglede delavcev, s katerimi ugotavlja zdravstveno, telesno in duševno stanje delavcev ter ocenjuje njihovo delovno sposobnost z zdravstvenega vidika. Odkriva pa tudi zgodnje zdravstvene okvare in preprečuje invalidnost.

Iz rezultatov pregledov opravljamo analizo zdravstvenega stanja delavcev, z ogledi delovnih mest pa proučujemo vpliv dela in delovnega okolja na delavca.

Delovna organizacija mora v dogovoru s službo medicine dela poskrbeti za organizacijo in izvedbo preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev. Službi medicine dela mora dati tudi podatke o telesnih, duševnih in eko-

loških obremenitvah pri delu, o stopnji zdravstvene ogroženosti in nevarnostih za poškodbe ter o telesnih in duševnih zahtevah delovnega mesta.

Periodični pregledi delavcev so ena od vrst preventivnih zdravstvenih pregledov. Na obdobje ali periodične zdravstvene preglede pošiljamo:

- 1) delavce, ki delajo na delovnih mestih, na katerih je nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare večja,
- 2) učence poklicnih šol in učence po zakonu o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmer,
- 3) delavce, od katerih zavisi varnost drugih (npr. šoferje, žerjavarje, ipd.),
- 4) delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo,
- 5) delavce s kroničnimi boleznimi, ki se lahko poslabšajo zaradi škodljivih vplivov na delovnem mestu.

Delavce, ki delajo na delovnih mestih, na katerih je nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare večja, pošiljamo na zdravstvene preglede v določenih časovnih obdobjih. Delavec je na delovnem mestu izpostavljen ekološkim, fiziološkim in psihološkim obremenitvam. Te lahko dojemamo s svojimi čutili. Analiza obremenitev pri delu ima več pomenov. Tako usmerja rekonstrukcijo delovnih naprav, reorganizacijo delovnih postopkov ali delovnega časa, s katero bi zmanjšali te obremenitve. Omogoča tudi pravilnejši izbor delavcev glede na njihove psihofiziološke zmožnosti.

Služba za medicino dela mora po opravljenih periodičnih zdravstvenih pregledih sporočiti delavcem in delovni organizaciji ugotovitve zdravstvenih pregledov.

dr. Ivica Ahlin

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Igor Slavec – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905. int 48 – Tisk: časopisno – tiskarsko podjetje PRAVICA – DNEVNIK, Ljubljana

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Roziki Jakša v spomin

Pred nekaj dnevi smo zopet spoznali kruto usodo. Zgodilo se je v trenutku, nepričakovano in iznenada. Izgubili smo za vselej zvesto sodelavko iz kolektiva TOZD Tovarne kondenzatorjev Semič. Iz naše sredine nam jo je iztrgala neslutena bolezen v 44. letu starosti in po petnajstih letih, ko je prvič prestopila tovarniška vrata.



V spominu jo bomo ohranili kot pridno, poslušno delavko, skromno in prijazno sodelavko. Ob izgubi delimo sožalje z domačimi in za vedno naj ostane slava njenemu spominu.

Njeni sodelavci in ves kolektiv

VATERPOLISTI ISKRE V VODSTVU

Po III. kolu sindikalnega prvenstva občine Kranj v vaterpolu se dobro drži ekipa Iskre Elektromehanike. V tem kolu je namreč premagala ekipo Planike z rezultatom 4:0 in s tem zasedla 1. mesto na lestvici s skupno 6 osvojenimi točkami. V IV. kolu se je ekipa Iskre srečala z ekipo tovarne Sava.

Iskrin festival amaterskega družinskega filma

FOTO-KINO KLUB „JANEZ PUHAR“ IN FOTO-KINO SEKCIJA „ISKRA“ KRANJ

PRIREJATA V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

II. ISKRIN FESTIVAL AMATERSKEGA DRUŽINSKEGA FILMA

Vsebina filmov ni omejena samo na družinski krog, pač pa tudi na trenutke in dogodke, ki jih je zabeležila kamera Iskraša (bodisi na morju, v planinah, družinskem krogu, na izletu ali potovanju). Seveda so dobrodošli tudi igrani žanrski filmi.

Pogoji za sodelovanje:

- festivala se lahko udeležijo vsi kinoamaterji, zaposleni v ZP Iskra
- konkurirajo lahko s filmi formata 8 mm in super 8, nemimi ali zvočnimi
- čas trajanja projekcije do 15 min.
- če je ton na magnetofonskem traku, mora biti na posebnem kolutu, označenem s potrebnimi podatki

PRIJAVNICA ZA II. ISKRIN FESTIVAL AMATERSKEGA DRUŽINSKEGA FILMA

Naslov avtorja ali kluba:

Naslov filma:

Avtor:

Sodelavci:

Kategorija: igrani, dokumentarni, žanrski

Tehnika: color, čb

Dolžina:

Hitrost projekcije:

Zvok:

Pripombe:

Prijava:

- prijavnico izrežite iz časopisa
- izpolnjena mora biti v celoti
- zadnji rok za pošiljanje filmov je 10. november 75
- prireditelj zagotavlja varnost filmov, ne odgovarja pa za morebitno škodo, ki bi nastala pri prevozu
- filme bo ocenjevala posebna strokovna komisija, ki jo bo predlagal Foto-kino klub „Janez Puhar“, Kranj

Nagrade za najboljše filme:

- zlata medalja
- srebrna medalja
- bronasta medalja
- 3 diplome
- vsak udeleženec bo prejel priznanje za sodelovanje.

Filmi in dodatni materiali bodo vrnjeni najkasneje v 15 dneh po zaključku festivala. Filme oddajte vodstvu sekcije „Iskra“ ali pa jih pošljite priporočeno na naslov:

Sindikalna organizacija
Foto-kino sekcija „Iskra“
Savska loka 1
64 000 Kranj